

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 23 του Μάη 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονομου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 97

Ο ΚΑΛΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΡΩΜΙΟΦΙΛΟΙ

Ο κ. ΚRUGER

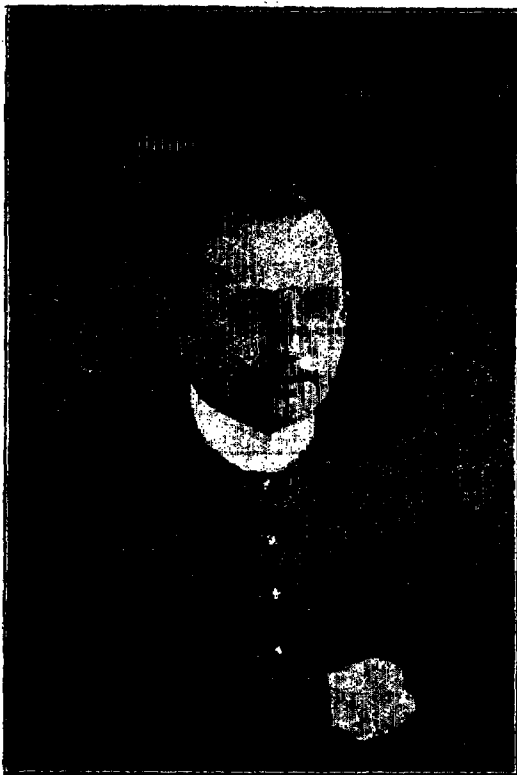
Κατά διαβολού πήγαμε η Χώρα. Στρατός δεν είχε, μά μήτε στόλο. 'Απόξω ο δχτρὸς τὴν φοβέριζε καὶ κάθε ὥρα καὶ στιγμή, σὰν τὴν ἐβλεπε ἔτσι ἀδύνατη καὶ ξεβιδωμένη, κοίταζε νὰ τὴν ταπεινώσῃ, νὰ τὴν ἐξευτελίσῃ. 'Απὸ μέσα, τὰ ἴδια τὰ παιδιά της τὴν πολεμοῦσαν λυσσοσμένα μὲ τὸ ἀρπαξὲ νὰ φᾶς καὶ κλέψῃ νάχῃς καὶ μὲ κάθε εἶδους ἀτιμία. Φοβερώτεροι οἱ μέσα δχτροί, καρὰ οἱ ἀπέξω, ἔσκαβαν μὲ τὰ ἴδια τὰ χέρια τους τὸ λάκκο της καὶ ἀγωνίζονταν μὲ ὅρ' ἀρχίτερα νὰ τὴ θάψουν καὶ νὰ ἡσυχάσουν.

'Απὸ πουθενά καμμια τατηρία, καμμιά εὐχίδα φωτερὴ μέσα στὴν ἀπέραντη σκοτεινιά. Μαύρα δλα. Κ' οἱ ἄνθρωποι μαύροι, κ' οἱ ψυχὲς καὶ τὰ καμώματά τους. Καὶ τὸ τέλος τῆς καταδικασμένης Χώρας ζύγωνε.

Τότες ὁ Θεός, πὸς τὴ λυπήθηκε, ἔδωσε φῶτιση στὸ Βασιλιά της. Κι' ὁ Βασιλιάς της ἀποφάσισε νὰ τὴν σώσῃ. Καὶ κάλεσε τὸ λαὸ του ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ Παλάτι καὶ τοῦπε :

— Παιδιά, χανούμαστε. Ὁ κίντυνος μᾶς ἔλωσε ἀπὸ παντοῦ κ' ἡ χώρα μας μζραίνεται καὶ σβήνει. Καιρὸς νὰ ξυπνήσουμε. Καιρὸς νὰ σκεφτοῦμε σὰν τίμιοι ἄνθρωποι καὶ σὰν τέτοιοι νὰ δουλέψουμε. 'Αρκετὰ πῆραμε ἀπὸ τὴ Χώρα. Καιρὸς τώρα νὰ τῆς δώσουμε καὶ μεῖς. Καιρὸς νὰ τὴ φτειάζουμε, ἀφοῦ οἱ ἴδιοι μὲ τὰ χέρια μας τὴ χαλάσαμε. 'Ελάτε παιδιά, νὰ τῆς δώσουμε ὅ,τι τῆς πῆραμε. Νὰ τῆς γυρίσουμε τὰ δανεικά. Πρῶτα ἐγώ—γιατί κ' ἔτσι πρέπει—θὰ δώσω τὸ καλὸ παράδειγμα. Ὁ μιστὸς πὸς παίρνω κάθε χρόνο εἶναι μεγάλος. Φτωχειά ἡ Πατρίδα καὶ μεῖς φτωχὰ πρέπει νὰ ζοῦμε. Ὅχι σπάταλα. Τὸν ἀφῆνω λοιπὸν τὸ μιστό μου καὶ κρατᾶω μονάχα ὅσα μοῦ φτάνουν γιὰ νὰ ζῆσω. Μὲ τᾶλλα, ἄς γίνουν καράβια, ἄς γίνῃ στρατός, ἄς γίνῃ ἡ Πατρίδα δυνατὴ καὶ μεγάλη. Τότε καὶ μεῖς μεγάλοι καὶ δυνατοὶ θὰ γίνουμε. 'Εμπρός, παιδιά. Τὸ σύνθημά μας : **ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΑ**. 'Ας λείπῃ στὴν ἀνάγκη καὶ τὸ κρομμύδι ἀπ' τὸ προσφάτ μας.

Αὐτὰ εἶπε ὁ καλὸς Βασιλιάς. Κι' ὁ λαὸς ἄμα τὸν ἄκουσε, ἄμα τὸν εἶδε ἔτσι καλὸ καὶ πονετικὸ, φιλοτιμήθηκε νὰ γίνῃ καλύτερος, νὰ περάσῃ τὸν Βασιλιά του στὴν καλοσύνη. Κ' ἔκανε ὅ,τι ἔπρεπε νὰ κάνῃ. Κ' ἔδωσε καὶ τὸ πουκάμισό του ἀκόμα γιὰ τὴ Πατρίδα. Καὶ τὰ ταμεῖα γιόμισαν στὴ στιγμή ἀπὸ παράδες. Κ' ἔγινε στόλος καὶ στρατός. Κ' ἔγινε ἡ Πατρίδα δυνατὴ καὶ μεγάλη. Κ' οἱ δχτροὶ τὴ λογάριζαν πιά, ἀφοῦ οἱ πατριῶτες πάψανε νὰ τὴν πολεμοῦνε.

HERBERT KRUGER

'Ἐτσι ἔγιναν τὰ πράματα. Κ' ἔτσι ὁ στρατός καὶ ὁ στόλος ὀνομάστηκε Β α σ ι λ ι κ ὸ ς, γιατί ὁ Βασιλιάς μὲ τὸν ἰδρώτα του τὸν ἐφτειαζε. Κ' ἔτσι ὁ καλὸς Βασιλιάς μὲ περηφάνεια δέχτηκε τὸν τίτλο πὸς τοῦδωσαν οἱ πατριῶτες, γιατί τᾶξιζε, νὰ λέγεται δηλ. 'Αρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῆς στεριάς καὶ τῆς θάλασσας.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σ' ἀγωνιστὴ τοῦ δρόμου

'Ἦταν ἄργος στὸ τρέξιμο, μὰ σὲ τραπέζι ἂν πάει
'Ο Εὐτυχίτης, εἶλο λὲν δὲν τρέχει μόν' πετάει.

Σὲ μαυρομαλοῦθα

Λένε, Νικόλλα, μαρικοί, πὼς βάρεις τὰ μαλλιά σου,
Ποῦ ἐπὶ τᾶγεις κατὰμαυρα πάρει μὲ τὸν παρὰ σου.

'Αγορασμένη ομορφιά

Δοντάκια ἀγοράσας, μαλλιά, φκισίδι κι' ἄλοιφή
Μὰ μὲ τὸ ἴδιο τὸ ἔξοδον ἐπαίρνεις καὶ μορφή.

'Ο εὐθιγκώνης

Γιατὶ παράδες ἔδωσεν ὁ 'Ἐρμος στ' ὄνειρό του,
'Απ' τὴν περίσσεια λύπη του ἔκοψε τὸ λαιμό του.

Μετάφραση Ηλ. Π. Β.

'Ο κ. Ντίτριχ κάθε φορὰ πὸς τύχει ἀφορμὴ τὴ φωνάζει : Εἶμαι Ρωμιόφιλος καὶ ὄχι Φιλελληνας. Θυμάζω τὴν ἀρχαία 'Ελλάδα, μὰ ἡ ἡ σημερινὴ μὲ συγκινεῖ καὶ γι' αὐτὴν ἐνδιαφέρομαι.

Καλοὶ κ' οἱ Φιλελληνες, δὲν τὸ ἀρνιούμαστε. Μὰ σήμερα—τί τὰ θέλετε ;—ἀνάγκη ἀπὸ Ρωμιόφιλους ἔχομε. Αὐτοὶ σήμερα κοιτάζουν μὲ τὰ συγγράμματά τους καὶ μὲ τὴ διδασκαλία τους νὰ ποδείξουν σὲ κάθε περίσταση στὴν Εὐρώπη πὼς δὲν εἴμαστε μονάχα φύλακες τὸν ἀρχαιοτήτων, ἀλλὰ λαὸς ζωντανός· κι' αὐτοὶ οἱ Ρωμιόφιλοι (ἕνας Krumbacher δηλ. ἕνας Thumb ἕνας Dieterich καὶ τόσοι ἄλλοι) λησιμονοῦν τὸ παρελθόν, γιὰ νὰ μελετήσουν τὸ παρὸν καὶ γιὰ νὰ ἐγάλουν ἀπ' αὐτὸ ἀγαθὰ συμπεράσματα γιὰ τὸ μέλλον μας.

Τὰ γράμματα τοῦ κ. Kruger πὸς θὰ διαβάσετε ἀμέσως, θὰ δείξουν πὼς τὰ λόγια μας εἶναι σωστά. Ὁ κ. Herbert Kruger εἶναι γιὰτὸς στὸ Königsberg καὶ γράφει τὰ Ρωμείκα καλύτερα ἀπὸ πολλοὺς Ρωμιούς. Θὰ τὸ δῆτε αὐτὸ ἀργότερα πὸς θὰ δημοσιέψουμε ἕνα παραμῦθι τοῦ Kurd Lasswitz πὸς τὸ μετάφρασε γιὰ χάρη τοῦ «Νουμά». Τώρα ἀκούστε τί μᾶς γράφει :

×

«... Σας εὐχαριστῶ πολὺ πὸς τυπώσατε τὴ σημείωσή μου γιὰ τὴν «Ὀνισσα» *). Κρίμα πὸς ἕνας ἐπιστήμονας σὰν τὸν κ. Κατζίδακι δὲν μπορεῖ ἢ δὲν θέλει νὰ τὸ νοιώσῃ τὸ ἀληθινὸ σφέρο τοῦ ἔθνους του. Καὶ τί θὰ γίνῃ ἕνα ἔθνος πὸς ἡ νεολαία του ἀναγκάζεται νὰ χάνῃ τὸν πολύτιμο καιρὸ της μισομαθαίνοντες τὴν περασμένη ἀρχαία φύση τῆς μητρικῆς γλώσσας της καὶ ξεμαθαίνοντας τὴν ἴδια τὴ μητρικὴ γλώσσα της ; Καταλυπημένος ἐρωτῶ : Πὼς θὰ βαστάξῃ τὸ γιγαντένιο συναγωνισμό, εἴτε τὸν ὕλικό, εἴτε τὸν πνευματικό, μὲ τοὺς πολιτισμένους λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς 'Αμερικῆς ; Ὅχι βέβαια μὲ τὸ νὰ βασανίζῃ τὰ παιδιά νὰ μάθουν ὁ κ ὶ ω ν τοῦ κ υ ν ὸ ς, τὸ ὕ δ ω ρ τοῦ ὕ δ α τ ο ς, ἀντὶ νὰ μεταχειρίζονται τὸ σκυλί, τοῦ σκυλιοῦ, τὸ νερό, τοῦ νεροῦ—πὸς τὸ μάθανε πιά στὴν κούνια.

Μὰ ὅσο περισσότερα ἀναγκάζονται τὰ παιδιά νὰ καταγίνουνται μὲ βιβλία, μὲ φιλολογία καὶ ἀρχαιολογία, τόσο λιγώτερο μαθαίνουν συνήθως ἀπὸ φυσικὲς ἐπιστῆμες καὶ ἀπὸ πραχτικὲς γνώσεις. Κι ὅποιος σήμερα δὲν ἔχει ἀπὸ φυσικὲς ἐπιστῆμες, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λέγεται μορφωμένος.

*) Κοίταξτε «Νουμά» φύλλο 86 σελ. 3.

Κ' ένα προτέρημα έχουν ακόμα οι φυσικές επιστήμες: μαθαίνονται από τη φύση, από την πραγματικότητα ίδια ίδια, κι όχι μονάχα από τα βιβλία.

Με την βοήθεια των φυσικών επιστημών μονάχα γεννιούνται πρακτικά συνάμα κ' επιστημονικά κεφάλια, αρμονικά μορφωμένα, κι όχι σκολαστικά κοντόμυαλα άνθρωπαρκα.

Χάρηκα πολύ που βρήθηκε πάλι ένας αξίος άντρας να μ'ε γράψει ένα πρακτικό βιβλίο: ο κ. Στασινόπουλος.

X

«...Ελπίζω πως οι κόποι και η δουλειά όλων σας δεν θα πάη στα χαμένα, μ' όλη τη θεοσκότεινη τύφλα εκείνων που τολμάνε να λένε το έργο σας προδοτικό.

Στο τελευταίο γράμμα μου είχα λησμονήσει να σας απαντήσω στο ρωτήμά σας πως μαθαίνουνε στο

*) Σ η μ. τ ο υ «Ν ο υ μ α». Αυτό που εδχεται ο κ. Ktuger, αρχισε και να γίνεται. Στο «Νουμά» για την ώρα γράφουν ξη γιατροί: ΟΙ κ. κ. Φ. Φωτιάδης, Καρκαβίτσας, Γνεφός, 'Αβάζος, 'Εξαρχος κι ο διευθυντής του «Νουμά».

Πανεπιστήμιό μας τη γαλλοελληνική γλώσσα. Έδω πέρα στο Königsberg τη διδάσκει ο καθηγητής της Γλωσσολογίας, ο Prellwitz, ο συγγραφέας του γνωστού ετυμολογικού λεξικού της αρχαίας 'Ελληνικής γλώσσας.

Λοιπόν ο κ. Prellwitz, σάν γλωσσολόγος που είναι, εζόν από τέλλα μαθήματά του διδάσκει τὰ ρωμαίϊ κ α κ ι' όχι τήν κ α θ α ρ ε ύ ο υ σ α.

Ο κ. Prellwitz αγαπά και λατρεύει τὰ δημοτικά τραγούδια κ' είναι ένθουσιασμένος για τόν κ. Ψυχάρη και για τούς άλλους δημοτικιστές και μεταδίδει τόν θαυμασμό του και στους μαθητές του, που ανάμεσα τους βρίσκονται όχι μονάχα φοιτητές της γλωσσολογίας και φιλολογίας, μα και καθηγητές γυμνασίων και διδάχτορες που μαθαίνουνε τὰ Ρωμαίϊκα, γιατί θέλουμε να ταξειδέψουμε στην 'Ελλάδα και ξέρουμε πως με τὸ «Ψδωρ» της καθαρεύουσας μπορεί να πεθάνουν από τή δίψα.

Königsberg HERBERT KRUGER

ANEMOTΡΑΓΟΥΔΑ

II

Περπάταγα κατάμονος στην ακρογιαλιά και χαίρουμουν τὰ κύματα που με τραγούδι σόηνανε σιμά μου.

Είτανε νύχτα ακόμη και στο σκοτάδι μέσα φάνηκες εσύ και φώτιζε ο κάμπος κ' η θάλασσα λαμπρόκοπησε.

Ο ΗΡΟΣΤΡΑΤΟΣ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

«Ηρόστρατος ονομάζουν της καταρρέουσας οι γαμπροί όσους γράφουν όπως μιλούν και παραχορτάσαμε νακούμε τώμορφο επίθετο.

κόσμος, ο κόσμος ο φανατισμένος και άμυαλος, δεν καταλαβαίνει παρά όταν του μιλάς για πρόσωπα; Για τούτο θέλοντας και μη για πρόσωπα κάποτε αναγκάζεται κανείς να μιλήσει, όπως κ' έγώ εδώ έρχομαι να πώ δυο λόγια για τόν πρόσβη μας τού 'Βερολίνου παίρνοντας άφορμή από τήν καινούρια επίσκεψή τού στη Σμύρνη.

X

Περνώντας, πρῆ λέτε, ο κύρ Κλέωνας Ραγκαβής τάρτα τελευταία άπ' τή Σμύρνη άξιώθηκε να προσφωνηθή έμμετρα άπό ένα σάν τόν άυτό του μεγάλον άντρα.

«Ο εὐ παρέστης, ότρηρέ έργάτα των γραμμάτων άριστοτέχνα θυμαστών βυζαντινουργημάτων! (III) Σκιρτώσα σ' ύποδέχεται ή γή της 'Ιωνίας, ή μήτηρ της ποιήσεως και της καλλιτεχνίας.

λός. Ξυπνάω πάλι κοντά σου κι διτθά σ'έπιανα, νάσου, σκάντάφτω και σερβίζομαι χάρου.

Απολιπόμενος τότες έβαλα τις φωνές και κλαίνοντας σου είπα κάτι λόγια που μου φάνηκε πως ράϊζε τὸ βουνό και χάλασε ο κόσμος: τὰ θυμύμαι τέτοια λόγια που φώναξα:

«'Αχ!—κι' αντίχρησε πέρα τὸ λαγκάδι—γιατί; γιατί με φέβγεις, κάϊλα μου; για μένα δεν είναι ένα κλάμα; ένα δάκρυ δεν είναι; μια παρηγοριά, μια λύπηση; Μή με φέβγεις, μί! 'Ελα, Γιάννα μου, κοντά σ' ακρογιαλιά, έλα να περάσουμε τή νύχτα άφθ' άντάμα, έλα να πῶμε στην πέρα την πλαγιά, που μοσκοβολῆ τὸ θυμάρι κ' η παπαρουνίτσα τρέμει ντροπαλή, σή μικροπαντρεμένη νυφούλα.

Τὸ ράϊσμα είχε ανοίξει πολύ βαθιά τὸ βουνό τρανταχτικε άξαφνα και με βρόντο μεγάλο ξεσχίστη κ' έγινε τρίματα: τότες σέ είδα να παλῆθης στὸν άέρα και να κατακυλῆς...

ΜΑΡΚΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

— 'Αχ γιατρέ, είπε η μητέρα, δεν ξέρεις τί δυστυχία. Τὸ παιδί μου έχασε τή λαλιά του... δυο μέρες τάρτα δεν είπε λέξη.

διότ' η Δόξα στέφουσα τήν πολιάν των κόμην, δια στεφάνου εύθαλοῦς τὰς τρίχας των καλύπτει και φῶς άκμηε άειλαμποῦς 'ς τὸ μέτωπόν των ρίπτει!

τὸ λαϊκὸν. Ἐλάττω τὸ κατόμα σου, παιδί μου, ἕνα κατὰ τὸ φῶς. Νὰ ἔτσι... Κλείσ' το πῦρα... Κι ἡ λαμπρὴ δὲ φαίνεται νὰ ἔχει τίποτα.

— Ἄχ γιατρή...
— Στάσου μιά στιγμή νὰ συλλογιστῶ... Παιδί μου, γιὰ πᾶς μου, τί αιστίνεσαι, γιὰτί δὲ μιλεῖς;
— Δὲν ἔχω τίποτα νὰ πῶ.

— Σὰς βεβαίῳ, κυρία Λεβαντοόγλου, εἶπε ὁ τίμιος ἔμπορος, δὲν πρέπει νὰ πάρεις αὐτὸ τὸ ὄρασμα.
— Γιατί;
— Γιατί δὲν πηγαίνει, νομίζω, μετ' τὸ χρῶμα σας.
— Ὡ δὲν πειράζει. Τὸ χρῶμα τὸ ἀλλάζω.

— Τί διαβάσεις ἀρτοῦ; Τί εἶδος βιβλίου εἶναι;
— Εἶναι νὰ ἔνα βιβλίο, ποὺ δυὸ ἀγαπήθηκαν, κι ὕστερα ἀπὸ πολλὰ παντρεύτηκαν κι ἔζησαν καλὰ ὅλη τους τὴ ζωὴ.
— Ἄ κατάλαβα, παραμῦθι διαβάσεις.

— Χαίρουμαι ποὺ σὲ ξαναβλέπω. Θυμῶμαι ποὺ σ' ἀπάντησα πέρου μετ' τὴν ἰσραηλιτικὴ σου στὰ λουτρά... Ὑποθέτω, παντρεύτηκατε ἀπὸ τότε.
— Ναι, παντρεύτηκαμε, μὰ δὲ ζοῦμε μαζί.
— Γιατί, τί πάθατε;
— Τίποτα. Νά, ἐγὼ παντρεύτηκα ἄλλη γυναῖκα, κ' ἐκείνη ἄλλον ἄντρα.

Κυρία Κικὴ, πῶς γίνεται καὶ κάθε φορὰ ποὺ μπῶ στὸ μαγειριὸ βρίσκω κάποιον πυροσβέστη ἐκεῖ μέσα;
Κικὴ. Δὲν ξέρω, κυρία... ἴσως γιὰτί φορεῖς γόβες δίσχως τακούνια.

Τοτός. Δὲ μού λές, Λελὲ, τί θὰ ἔκανες ἂν κανεὶς σάφινε καμιά μεγάλη περιουσία;
Λελὲς. Τίποτα.

— Παῦλο, Παῦλο, ζύπνα... Κλείψτε μέσα στὸ σπίτι.
— Τί; Πᾶς; τὸ ἐξ (γασμουριέται) ρεῖς;
— Τοὺς ἀκούω, τοὺς ἀκούω.
— Μὴν πιστεύεις πάσπαντα ὅ,τι ἀκούς (ζαναροχλίτσι).

Ἡ παιδεία πρέπει πρώτα νὰ δίνει τοῦ ἀνθρώπου χαραχτήρα (ἀλήθεια, παληκαριά, πατριωτισμὸ), καὶ ἔπειτα παιδεία.

Ἐλένη. Ἄν κανένας σὲ φιλοῦσε στὸ ἕνα μάγουλο, πές μου, θὰν τοῦ γυρίζεις καὶ τ' ἄλλο;
Μαριγώ. Θὰ προσπαθοῦσα σὰν καλὴ χριστιανή... μὰ φοβοῦμαι τὸ στόμα μου θὰ βρεθῆ στὴ μέση.

Ἄντρας ποὺ πείθεται δίσχως νὰ θέλει εἶναι πάντα τῆς ἴδιας γνώμης; γυναῖκα ποὺ πείθεται χωρὶς νὰ θέλει εἶναι παραμῦθι.

Πληροφοροῦμαστε πῶς ὁ κ. Κατζίδακις βρῆκε τρόπο νὰ μὴ ἀναγκάζεται νὰ καταπίνει τὰ λόγια του, δηλαδὴ νὰ κρατᾷ τὸ στόμα του κλειστό. Εἶναι ἢ πιὸ ὠφέλιμη τοῦ ἀνακίλυψη.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

στε μὲ χωρὶς νὰ κυττάτε τὸ τι ἀξίζω, γιὰτί ἄλλοιῶς ἐγὼ δὲν ξέρω ποῦ θὰ χτυπήσω γιὰ ἀκούστῳ. Κι ὅπως φοβέρισε, εἶσι κ' ἔκανε. Ἐσορε μιά σκουριασμένη σακαρίκα, ἔγραψε δηλ. τὸν Ἰουλιανὸν τὸν Παραδάτη, ἕνα δρᾶμα σαχλό καὶ ἐλεσινό, ὅπου σὰν καμῆλα μὲς' σὲ μιά Σαχάρα ἰδεῶν ξαναμάσσησε τις ἐξυπνάδες τοῦ Βολταῖρ καὶ βγήκ' ὁ ἀθεόφοβος δίσχως ντροπῇ νὰ μᾶς κηρύξῃ πῶς προτιμᾷ τὸν Μουχαμέτη τῆ θρησκεία ἀπὸ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Ἐνας φοιτητὴς τότες, ὁ Ν. Ἀμβράζης, λογικώτατα μ' ἕνα βιβλίο του ἔβαλε στὴ θέση του τὸν κύρ Κλέωνα, μὰ ποῖς τὸν ἄκουσε τὸ φτωχὸ φοιτητῆ; Ὁ κύρ Κλέωνας ἦταν τότες σ' ὅλη του τὴν Ἡροστρατικὴ δόξα καὶ δὲν εἶχε νὰ φοβηθῆ ἀπὸ παιδάριον. Καὶ νὰ ὄχητε ποῦ ὀρθὰ κορτὰ ὁ φίλος εἶχε κηρύξῃ πῶς ἔδὲ μπόρεσῃ νὰ δοξασητῆ ἄλλοιῶς, θὰ πάρη τοῦ Ἡροστρατοῦ τὸ δρόμο. Δὲν τὸ πιστεύετε; Μπορεῖτε νὰ πεισθῆτε σκαλίζοντας τὸ περιοδικὸ «Πανδῶρα». Βιογραφεῖ ἐκεῖ μέσα ὁ Κλέων Ραγκαβῆς τὸν ποιητῆ μας Ἄθαν. Χριστόπουλο καὶ τελειώνει λέγοντας μετ' τὴν ὑπογραφήν του τὰκόλουθα:

«Οὕτως ἔζησε καὶ οὕτως ἀπεβίωσεν ὁ Ἄνακρέων τῆς νέας Ἑλλάδος, οὗ τὰ ἔργα οὐδέποτε θὰ ἀποβιώσωσιν... Εὐτυχὴς ἐκεῖνος! Κατάρθωσε κἄν, ὅ,τι μολίς εἰς κατορθοῖ ἐν μυρίοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, νὰ μὴ παρέλθῃ ἡ μνήμη του μετ' τὰς ὀλίγας ὥρας ζωῆς, εἴτινες τῷ ἐδόθησαν» νὰ μείνῃ κἄν ἡ σκιὰ του ἐν τῷ κόσμῳ ὅταν ζῶ

ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΟΝΑ *)

Πῆγε νὰ γυρίσῃ πίσω, στάθηκε ὁμως μιά στιγμή, κοίταξε τὴ θάλασσα. Μπρὲ παιδιά! Τί μάγισσα ποῦ εἶναι ἀφτὴ! Καὶ νὰ τὴν εἶχατε μπρὸς στὰ μάτια σας, σὰν τὸ Γιάννη, μὲ τὰ νερά της, νὰ, σωστὸ ἀτλάξι, ὕφασμα μονάχο, ποὺ ἀντανανκλοῦσε κιόλας τις πρασινάδες τοῦ Νησιοῦ, ποὺ στὸν κρουσταλλένιο της τὸν πάτο ξάνοιγες καὶ κἀτι κόκκινα κόκκινα φίκια. Καὶ κολύμπι νὰ μὴν ἤξερες, λαχτάρα θὰ σ' ἐπιανε νὰ βουτήξῃς, ὄχι νὰ μὴ λαχταρήσῃ ὁ Γιάννης, ποῦ εἶτανε καὶ κολυμπηστὴς πρώτης τάξης.

Γ'δύθηκε, κάθησε μάλιστα νὰ βγάλῃ καὶ τὰ παπούτσι του, σὰν παρατήρησε πρώτη φορὰ ἀπὸ τὰ προφίς, πῶς τὰ εἶχε ἀψημμένα ξεκασιμένα ἐκεῖ κάτω στὸν κάμπο, κοντὰ στὸ κούφιο τὸ δέντρο.

«Τόσο καλῆτερ!» Βουτοῦσε πιὸ γλήγορα! Βούτηξε, κολύμπησε σὰν τὸ ψάρι, μὰ ὄχι καὶ πολὺ μακριά, γιὰτί κολυμπώντας ἀλάργα, δὲν ἔβλεπε τὸ Νησί του καὶ τοῦ φάνηκε ἀξέφωνα σὰ νὰ μὴν εἶχε πιά γίς πουθενά. Ὅταν εἶδε τὸ γυρισμὸ τὰκρογιάλι, κολύμπησε μ' ὄλο τὸ κέφι, ἔκαμε μιά δυὸ βόλτες, θέλησε νὰ βγῆ λίγο παρῆκει ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ βούτηξε, γιὰτί θάρρησε πῶς εἶτανε πιὸ ῥηχὰ τὰ νερά, κ' εἶταν ἀλήθεια. Πάτησε, στάθηκε ὄρθιος, ἢ θάλασσα τοῦ ἐρχότανε ἴσια μὲ τὸ λαϊκὸ. Πῆγε νὰ προχωρήσῃ. Ἄδύνατο! Τὰ πόδια του πιασμένα γερὰ, σὰ σοιχτοδωμένα. Μῆτε ὀμπρὸς μπόρουσε νὰ τραβήξῃ μῆτε πίσω. Συλλογίστηκε μπάς καὶ τὸν ἐπιασε ἡ κανένα ζῶ ἢ ποῖς ξέρει καμιά Νεράιδα τοῦ γιαλοῦ. Προσπάθησε ἄλλη μιά. Τίποτις! Καζὰ ποῦ δὲν τάχασε, γιὰτί παράξενο διόλου δὲ θάτανε νὰπομνησθε ξερὸς ἀπὸ τὸ φόβο. Εἶπε νὰ δῆ τί τρέχει. Ἐσκυψε, ἔψαξε ὡς κάτω μετ' τὰ χέρια του. Κατάλαβε! Μὰ ποῦ νὰ τὸ βάλῃ τέτοιο πρᾶμα μετ' τὸ νοῦ του, προτοῦ κοιτάξῃ; Ὅζω ἀπὸ τὸ χῶμα τῆς Σάντα Κλάρας, ἔβγαιναν ἴσια μὲ κεί κἀτι ρίζες γιγαντένιες ἐνὸς δέντρου τῆς κορφοῦλας. Κ' εἶσι ἐμπλεξε.

(*) Κοίταξε φύλλο 96.

Σὰν ξέμπλεξε κι ἔρχισε νὰ γυρνέται στάκρογιάλι, τὸν πῆραν οἱ στοχασμοί.

— «Ἄλλοιῶτικα ὄλα τὰ πρᾶματα ἰδῶ! δὲν ξέρει κανεὶς τί βρίσκει καὶ τί δὲ βρίσκει.»

Θυμήθηκε τότες μετ' τὴν σκοπὸ ἦρθε ὡς ἐκεῖ. Γύρεβε κρεβάτι κι ἀποκκοῦμπι γιὰ τὴ βροχὴ.

— «Νὰ μὴ βαστοῦσε, λέει, ἡ αἰώνια ἀφτὴ καλοκαιριά, δὲ θὰ λουζόμευα καὶ δὲ θὰ τὴν πάθαινα.»

Τὸλεγε τώρα, σὰ νὰποδαρθῆκε πιά τὴν παντοτεινὴ καλοσύνη. Θὰ μού πῆς, καὶ στὴν Ἀξιά γελᾷ μῆνες καὶ μῆνες ὁ οὐρανός. Μπορεῖ, μὰ δὲν εἶτανε στὴν Ἀξιά.

Κατέβηκε πρὸς τὴν ἀμμουδιὰ τῆ δική του καὶ κεί ποῦ ἔστριβε ἡ κορφοῦλα, τοῦ φάνηκε σὰ νὰ εἶδε ἴσα ἴσα ἐκεῖνο ποὺ ἤθελε. Δηλαδὴ, δὲν τὸ εἶδε ἀμέσως, γιὰτί στὴ Σάντα Κλάρα, τοὺλάχιστο εἶσι ἔμοιαζε, δὲν ἔβρισκε τίποτα κανεὶς ἐκεῖ ποῦ τὸ γύρεβε καὶ τῶβρισε κάποτες ἐκεῖ ποῦ δὲν πηγαίνει ὁ νοῦς του νὰ τὸ γυρέψῃ. Ἐπρεπε πρώτα νὰ σκουνατᾷ, ὁ Γιάννης, γιὰ νὰ καταλάβῃ πῶς ἔπεφτε σὲ κρεβάτι λαμπρό. Τὶ τὰ θέλετε; Ὅλα στὸ Νησί τᾶφανε ἡ τύχη, ὅπως τῆς ἔστρεψε. Ἄσυνῆθιστος ὁ τόπος; ἄσυνῆθιστη κ' ἡ ζωὴ. Ὅλα σὰν καινούρια καὶ σὰν ἄλλο κοτα.

Λοιπόν, τὴν ὥρα ποὺ γυρίζε ἀπὸ τὸ μπάνιο κι ἀπελιπζότανε μάλιστα μὴ βλέποντας μῆτε σπηλιά μῆτε κούφιο δέντρο μῆτε τίποτες, ἀνέβηκε στὴν κορφοῦλα τοῦ προτοῦ τραβήξῃ παρῆκει, νὰ ψάξῃ κι ἄλλο. Εἶχε φτάσει ὡς τὴ μέση τῆς κορφοῦλας εἶταν ἴσα ἴσα τὸ μέρος ποὺ ἔστριβε πίσω μεριά, ὄχι τὸ μέρος ποὺ πῆγε ἀπάνω, σὰν τὸν ξεβαρκαρίσαν οἱ συντρόφοι. Τὸ μέρος ἀπὸ ἀνέβαινε πιὸ πολὺ ἀπὸ τᾶλλο, μὰ εἶτανε καὶ πολὺ ὠραιότερο παντοῦ πρασινάδα, καὶ πηχτὴ πηχτή. Τὴν κοίταξε ὁ Γιάννης ἀπὸ κάτω λίγο πιὸ ἀψηλὰ ἀπὸ κεί ποῦ τέλειωνε ἡ κορφοῦλα κι ἔρχιζε τὰκρογιάλι, κάνοντας ἀκόμη δυὸ τρία βήματα, βρέθηκε σ' ἕνα κατατόπι ποῦ εἶταν ὀλόγιστο κ' ἔμοιαζε σὰν ταρατσα μικρὴ. Στὴ μιά της ἀκρῆ, ἕνα

τὸς θὰ εἶνε ἄλλοῦ, ἢ δὲν θὰ εἶνε πλέον Ἐνόση πάντοτε τὸν Ἡροστρατοῦ, καί, ἂν ὁ τροχὸς τῆς τύχης οὐδέποτε μὲ φέρει πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ κύκλου αὐτοῦ, μὲ φαίνεται ὅτι ΘΑ ΚΑΤΑΦΥΓΩ Εἰς ΤΟΝ ἸΕΡΟΣΥΛΟΝ ΔΑΥΛΟΝ.

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ὁ καυμένος ὁ Ραγκαβῆς! Ἀπὸ τὰ νεῖτα του εἶχε τις Ἡροστρατικὲς διαθέσεις κι' ἀφοῦ εἶδε κ' ἀπόειδε πῶς δὲ θὰ δοξοσθῆ ἄλλοιῶς, πῆγε νὰ κἀνῃ συντροφιά μετ' τὸν Ἰουλιανό. Τῶλεγε ἡ καρδούλα του! Μὰ ποῖς ξέρει ἂν ἐκεῖνο ποῦ λέει τὸ ποίημά του «Ἄλλοτε» μετ' τοὺς ἀκόλουθους στίχους:

Ἀπῆλθον κρύφα. Σώφρονα ὁ κόσμος νῦν μ' εἰρᾶσαι ἀκάματον τὸ συνειδὸς ἐμὲ πλὴν κατατρώγει, οὐδέποτε ὁ ἐν ἑμοὶ φωλάσας σκώληξ ἠνθήσει καὶ κατ' ὄναίρους κἀτωχρος μοὶ μειδιᾷ παιδικῆ καὶ διαρκῶς οἱ ἔσχατοι αὐτῆς ἔχουσι λόγοι, ποῦ δὲν ταιριάζουν καθόλου σὲ στόμα Ἀποστάτου, ποῖς ξέρει ἂ δὲν τὸ ξαναεῖπε ὕστερα ἀπὸ τὸ κούφιο του ἀποστατικὸ βρόντημα;

×

Ἀλήθεια εἶνε νὰ λυπᾶται κανεὶς τέτοιον ἄνθρωπο καὶ τότε μόνον νὰ θυμόνῃ, ὅταν τὸν βλέπῃ νὰ γίνεται αἰτία κ' ἐθνικοῦ κακοῦ, ὅπως πρὶ λίγα χρόνια στὴ Σμύρνη ἔγιν'

αἰτία νὰ κλεισθῇ τὸ σπίτι τοῦ ἀδελφάτου «Εὐσέβεια» μὲ μιά ἐπισκεψὴ του ἐκείπέρα καὶ στὸ σπίτι αὐτὸ ἐγίνονταν κηρύγματα, ἦταν καὶ μιά βιβλιοθήκη μέσα, ὅπου μαζεύονταν ὁ κόσμος καὶ διάβαζε.

Εἶνε νὰ τὸν λυπᾶται κανεὶς βλέποντας πῶς Θεός του μοναχὸς στὴ ζωὴ του ἦταν ἡ λαγνεία κ' ἡ ψευτοδόξα, μὰ πάλι πῶς νὰ τὸν λυπᾶται ὅταν συλλογίζεται πῶς, γιὰ νὰ κοίσῃ αὐτὸς «τῆς Ἰταλίας τὰς θελκτικὰς σεσηπῆνας» (βλέπε τὸ ποίημά του «Ἐβδόμη ἐντολή») καὶ γιὰ νὰ σκώψῃ τῆς Γαλατίας τὰς εὐτραπέλους Φρόνας καὶ γιὰ νὰ γνωρίσῃ «τὰς ἐπαγωγὰς τοῦ πόλου νηρηίδας τῶν ὀπίλων ἐθώπυσε τὰς χρυσαυγίς πλεξίδας καὶ τὰ λορδοῦντα σώματα», τὰ ἔξοδα τὰ πλήρωσε ἡ δύστυχη Ἑλλάδα, ποῦ ἂν αὐτὸς ἦταν ὁ σκοπὸς τῆς ἀνάστασῆς της, κἀλλια μὰ τὴν ἀλήθεια ἢ Λευτεριά νὰ μὴν ἔβγαϊνε καθόλου, μὲν νὰ καθόνταν βαθεῖα θαμμένη μὲς' στὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά.

Ἄ, κύρ Κλέωνα! Δὲ θυμᾶμαι ποῖς σ' ὠνόμασε ἀδιακεκριμένον υἱὸν διακεκριμένου πατρός, μὰ ὅποιος κ' ἂν ἦταν, ἔπρεπε νὰ προσήσῃ πῶς κ' οἱ δύο σας, μαμαμπὰς καὶ γιός, διακριθῆκατε στὸ ἔμπόριο τῶν ναυαγίων τῆς πατρίδας. Γιὰ τὸν πατέρα τὸ λέει τοῦτο ὁ Ὀρφανίδης κ' ὄχι ἐγὼ, κ' ἄς μού ἐπιτραπῆ νὰντιγράψω ἰδῶ μιά σελίδα ἀπὸ τὸν «Ἅγιο Μηνᾶ», γιὰ νὰ μὴ μείνῃ κ' ὁ μεγάλος Ραγκαβῆς δίσχως μνημόσυνο, ἀφοῦ μάλιστα εἶνε καὶ πεθαμένος:

είδος τοίχος με λογιώ λογιών κλαράκια, ψιλὰ τὰ περισσότερα, πού κρέμουνταν ἀπὸ πάνω ἴσια μὲ κάτω. Κάθησε, ἀκούμπησε τὴ ράχη του στὸν τοίχο. Ἐπισημειώσε καὶ φερθεῖς πλατὴ ζαναπλωθῆκε χάρου, τὸ κεφάλι του μπερδεμένο μέσα στὰ κλαράκια. Ἐμποτινάξε, σηκώθηκε, γέλασε. Ὁ τοίχος δὲν εἶτανε τοίχος· εἶτανε σὰν μπερνεῖς ἀπὸ κλαράκια καὶ τὸ μέρος ἀπὸ μέσα κούφιο. Νὰ λοιπὸν κ' ἡ σπηλιά μας!

Χώρισε δεξιά κι ἀριστερά τὰ κλαράκια, σὰν πού χωρίζουνε στὸ χτένισμα οἱ γυναῖκες τὰ μαλλιά τους, ἢ σὰν πού ἀνοίγει κανεὶς μιά κουρτίνα στὴ μέση καὶ βάζει νὰ κρέμουνται οἱ δυὸ ἄκρες ἀπὸ κάθε μεριά. Ἔτσι κι ὁ Γιάννης ἔκαμε δυὸ κόμπους μὲ τὰ κλαράκια τὰ ἴδια, ἔβαλε στὴ μέση τοῦ καθενὸς ἕνα ζύλο καὶ τοὺς ἐμπήξε στὸ χῶμα δεξιά κι ἀριστερά.

Εἶχε ἡ σπηλιά κάμποσο βάθος. Μὰ πού νὰ ζαναπλωθῆ; Τόπος δὲν εἶτανε, γιατί ἕνα σωρὸ χαμορόριζες καὶ χαμοδεντρούλκια σκέπαζαν τὸ ἔδαφος, μόλις πού πήγαινες λιγάκι πρὸ μέσα. Κρίμας! Ἄν εἶταν ἀλλιῶς, θὰ γινότανε λαμπρὴ κρεββατοκάμερη. Τὸ ταβάνι σωστὴ καμάρια, καμωμένη ἀπὸ ρίζες σφιχταδεμένες σὰν πλεμάτι γερὸ, πού ἐμποδίζε τὸ χῶμα νὰ πέσει ἀπὸ τὰ πάνω. Θάτανε κανένα δέντρο τῆς κορφοῦλας, πού δύναμη δὲν εἶχε νὰ πᾶν οἱ ρίζες του παρακάτω.

Ἐπιασε ὁ Γιάννης ἕνα χαμοδέντρο, τράβηξε. Τοῦ κέκου! Δὲν μπορούσε νὰ τὸ ξεριζώσῃ. Πεισμάτωσε, ἔκοψε τὸ μεγαλύτερο κλαράκι, καὶ μισὰ μὲ τὸ χέρι, μισὰ μὲ τὸ κλαρὶ τὸ κομμένο, ἔσκασε γύρω γύρω. Δοκίμασε κι ἄλλη μιά. Τὸ χαμοδέντρο ἄρχισε νὰ σκλεθῆ. Χάρηκε ὁ Γιάννης. Ἐβλεπε τότες τὰ δυνατὰ του. Μιὰν ἀπὸ δῶ, μιὰν ἀπὸ κεῖ, ἔτριξε ἡ ρίζα, ἔρχουνταν τὸ δεντρούλακι.

Μὰ τὴν κλήθεικα, εἶτανε πολὺ νόστιμο μὲ τὰ πλατιά του χαμηλά φύλλα καὶ μὲ τὴ ρίζα του τὴ σιστή, πού βρεθεῖ δὲν εἶτανε, μὰ πού εἶδε κ' ἔπαθε ὁ Γιάννης ὡσπου νὰ τὴ βγάλῃ, γιατί μὲ τὴς δυὸ μεριές τῆς, ἡ καθεμιά λοξοκυρτωμένη, δὲν μπηγουνταν ἴσια μέσα στὸ χῶμα. Κοίταξε τὴς δυὸ ἄκρες ἀπὸ τὸ Γιάννης κ' εἶπε πῶς μπορούσε τώρα ἡ ρίζα νὰ τοῦ χρησιμεύῃ, μωτρή καθὼς εἶτανε μάλιστα. Ἐκοψε τὰ φύλλα, τὰ πῶθεσε παράμερα ὄξω ἀπὸ τὴ σπηλιά, καὶ τοῦ ἀπόμεινε στὸ χέρι ἕνα εἶδος φαριδιά δίκλωνη ρίζα, πού τὴν ἀρπαξὲ στὴ μέση ἀπὸ πάνω κι ἄρχισε νὰ

σπάρτη ὀλόγυρα, πάλαι τὰ δεντρούλακια, γὰ τὰ ξεριζώσῃ πρὸ ἑσκόλα.

Πρὸ ἑσκόλα τοῦ ἦρθε παρὰ μὲ τὰ χέρια μονάχα, μὰ ἔφρασε σφύρα, γὰ νὰ τραβήξῃ τὰ πενήξε πού εἶταν ἴσια. Κι ἔφρα τὰ τράβηξε ὄξω, κι ἔφρα τὰ ἔριξε ὄξω στὴν κορφοῦλα, πάλαι ἀπελπίστηκε ὁ Γιάννης. Σὰ νὰ πῆγε ὁ τόπος κόπος τοῦ βρόντου! Τὰ εἶχε κάμει θάλασσα στὴ σπηλιά. Τρῶπε, χαντάκια, βουβά, δὲ τι θέλεις. Ἄνω κάτω πὰ τὸ χῶμα. Τόστρωσε πρώτα μὲ τὸ χέρι· πού νὰ προφτάσῃ; Πῆρε μιὰ ρίζα, σκούπισε, πᾶσικε, κάτι καλῆτερα, μὰ δὲν ἔβγαине προκοπή. Ἐπιασε τότες ἕνα δεντρούλακι, τὸ μόνο πού δὲν τοῦ εἶχε κόψει τὰ φύλλα, τὸ γύρισε καὶ τόκαμε σκούπα σωστὴ, καὶ πολὺ γερὴ, σαρώνοντας κι ὀμάλωνοντας δῶθε καθεῖς. Ἐπιασε ἔφερε μέσα καὶ τὰ φύλλα τὰ πλατιά, ἔβγαλε χάρου τὸ ἕνα κοντὰ στ' ἄλλο, στοίχισε μερικὰ. Ἐκαμε τὸ σταβρὸ του. Ὅριστε καὶ χαλί. Ὅριστε καὶ κρεββατοκάμερη. Βγήκε ὄξω, κατέβασε τὴν κουρτίνα, δηλαδὴ ἔκλεισε τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του καὶ πῆρε τὴν ἀνάσα του.

Ἡ δουλειὰ εἶχε βασταῖξε κάμποσες ὥρες. Εἶτανε μεσημέρι περασμένο. Πείνασε, πετάχτηκε στὴν κορφοῦλα του. Μάννα μου! Τὰ κίτρα του νὰ φάῃ, νὰ δροιστῇ καὶ νὰ χορτάσῃ! Ἄλλο δὲν ἔβλεπε μὲ τὸ νοῦ του. Σὰν ἔφαγε ἡσυχα, καθησμένους σταβροποδι, στὸν ἴσκιό του δέντρο, δίστασε γὰ νερό. Κατέβηκε μάνι μάνι, ἔπεσε χάρου κατὰ στήθα στὴν ἀμμουδιά καὶ βούτηξε τὸ νερό, πού ἔτρεχε ἀπὸ τὴ βρεματιά στὸν ἄμμο, σὰ νάτανε κούπα τὸ ἄβλακο; Ἐπίτηδες καμωμένο, στρογγυλὸ στρογγυλὸ, γὰ νὰ μπη μέσα τὸ στόμα. Σήκωσε τὰ μάτια κ' εἶδε κατάντικρύ του καὶ τὰ πράματα πού τοῦ εἶχαν ἀρπάξει στὸ μισομὸ τους οἱ συντρόφοι.

—Καλὲ κλήθεικα! Νάχω φτυὰρι καὶ νὰ πολεμῶ μὲ δεντρούριζες! Ἐδῶ δὲν κάνει κανεὶς ὅ τι θέλει· κάνει τὰ καθέκαστα, ὡς τὰ θέλει ὁ τόπος. Ἀμέ, τὸ φαγάκι; Κρίμας νὰ μὴν τὸ θυμῆθῶ, νὰ ταμπισῶ τίποτις κι ἀπὸ τὰ δικά τους. Τὸ βράδυ πιά, δὲν ἔχει! Ἐδῶ κἀθουμαί καὶ τρῶω.»

Τὸ βράδυ, βεβαίαι! Μὰ τί νὰ καταπιαστῇ ὡς τὸ βράδυ; Λίγο περίπατο, νὰ χωνέψῃ κιόλας, δὲ θάταν ἀχαμνὸ νὰ κάμῃ. Τήραξε πρὸς τὸ μέρος τὸ βορειανὸ, πού τὸ εἶχε δεῖ κάπως ἀπὸ μακριὰ τὴν πρώτη μέρα, σὰν ἔτριξε ἀπάνω στὴς κορφοῦλες ἀπὸ τὸν κάμπο πέρα

γὰ πεταῖξῃ ἂν εἶταν ἔρημος καὶ δάφτης. Θέλησε νὰ δεῖ καθεὶν τὸ μέρος κι ἀπὸ πρὸ κοντὰ, ὡς τὴν ἄκρη. Ὅταν ξεκίνησε νὰ πάῃ, τὰ κορφοῦλα φαίνονταν ὄλο ἀπὸ τὴν ἀμμουδιά πού στεκόταν ὁ Γιάννης ἴσα μὲ κάτω· κ' εἶπε δὲν ἀναγκάστηκε νὰ πατῇ ἀπάνω στὰ βράχια καὶ στὴς πέτρες, γιατί, σὰν εἶναι γιομοθαλασσικὰ, ἀνεβαίνει τὸ νερό, σκεπάζει τὸν ἄμμο κι ἀφήνει ξερούς μόνο τοὺς βράχους. Τώρα ὅμως εἶτανε ξεροθαλασσικὰ, καὶ φέβγα φέβγα πρόρταξε ἡ θάλασσα νὰ κατέβῃ ὡς ὅπου πρὸ μακριὰ συνήθιζε νὰ κατεβαίνῃ, ἐνῶ τὸ πρῶι, σὰν ἔκαμε ὁ Γιάννης λουτρό, εἶτανε γιομάτη καὶ γιὰ τοῦτο δὲν ἔβλεπε ὁ φίλος τὴς ρίζες στὸ γιαλό.

Ἄπ' ὅσα εἶχε δεῖ στὴ Σάντα Κλάρα, λιγώτερα ἀπ' ὅλα, τοῦ ἔφρασε τὸ μέρος πού βράδιζε ἀπὸ τὴν ὥρα. Βράχοι μὲ τὴν ἀρχὰ, μὰ ὄχι καὶ πολὺ μεγάλοι· ἀπὸ πάνω ἀπὸ τοὺς βράχους πάλαι κορφοῦλες μὲ κάμποσα δέντρα, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι τόσα ὅσα καὶ στὴ κορφοῦλα του, πού εἶτανε δᾶ καὶ πύχτρα. Ἐπειτα, ἕνα δύο μίλλια δρόμο κ' ἔστριβαν οἱ κορφοῦλες. Ἀνέβηκε ὁ Γιάννης σὲ μιάν ἀπ' ἀπὸ τῆς, κι ἀριστερά του, δηλαδὴ κατὰ τὸ βορειοδυτικὸ μέρος τοῦ Νησιοῦ, εἶδε βουνὸ πού δὲν τὸ γνώριζε καὶ πού τοῦ θυμῆσε ἀμέσως ἄλλο τὸ βουνό, τὸ νοτιο-ἀνατολικὸ στὸν κάμπο κοντὰ, μόνο πού τοῦτο δὲν εἶταν ἀψηλὸ σὰν καὶ κείνο, παρὰ χαμηλότερο, μὰ φαρδουλὸ καὶ χοντρούτσικο καὶ τοῦ σκέπαζε ὀλότελα τὴ θάλασσα· ξερὸ ἀπὸ τὴν κορφή στὸ πάτο. Δὲ χάσομῆρε ὁ Γιάννης νὰ τραβήξῃ ὡς ἐκεῖ κάτω καὶ κοιτάξε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τῆς κορφοῦλας· εἶδε τὸν ἴδιο βόθρο πού εἶχε δεῖ καὶ τὴν πρώτη μέρα, ὄντας πετάχτηκε στὴς κορφοῦλες ἐρχόμενος ἀπὸ τὴ μεγάλη τὴν ἀμμουδιά. Τώρα τὴς ἔβλεπε ἀντικρύ του, ἔβλεπε καὶ κείνες πού στεκόταν ὁ ἴδιος, νὰ γυρίζουνε σὰν τὴς ἀντικρινές, λοξὰ, πρὸς τὰ κορφοῦλα κάτω, πού φαίνονταν μὲ τὸν ἄμμο του καὶ μὲ κάτι ὄραχους, ἀνάμεσα στὴς δυὸ βουνοσειρές.

Τὰ γνώριζε ἀπὸ τὰ. Θάλασσα κι ὄλο θάλασσα, θάλασσα παντούθε, ὅπου κι ἂν τήραξῃ τὸ μάτι. Κατέβηκε, γύρισε πίσω στὴ δική του τὴν ἀμμουδιά. Ἡ ὥρα τέσσερις ἀπάνω κάτω. Κάθησε νὰ φάῃ, δὲν πεινούσε. Κοίταξε τότες τὴ θάλασσα κι ἄρχισε νὰ ὄνειροπλέκῃ. Ἀξάφνα τοῦ φάνηκε μάλιστα σὰ νὰ βλεπ ὀλομπροστά του τὸ καράβι, δταν ἀραξὲ καὶ τὸν ἀφῆσαν οἱ συντρόφοι στὴ Σάντα Κλάρα.

—Γιὰ νὰ δοῦμε στὸ τέλος καὶ τί μοῦ βάλανε μέσα στὴς κάσσες.»

Σκάλιζε, πῆρε τὰ πράματα ἕνα ἕνα, πάτησε τὴς φωνές.

—Ἀμπρὶ τὸν μπερμπάντη, τὸ διαολάθρωπο! Τ' εἶναι τοῦτα;»

Στὸν πάτο τῆς μιάς κάσσεος εἶχε βρεῖ ὄχι μιά, μὰ δυὸ μποτιλίες ρούμι!

Ἐπιασε ἀμέσως τὴς κουβέντες μὲ τὸν καπετάνιο, καὶ πῶς τόκαμε πίτηδες, καὶ πῶς ἤθελε νὰ τὸν κοροιδίψῃ, καὶ πῶς ὁ Γιάννης σὲ τέτοια δὲν ἔρχεται, καὶ πῶς ἀπὸ μακριὰ πού ἀρμένιζε θὰ κάθονταν καὶ θὰ τὸν περγελοῦσε, σὰ νὰ τοῦλεγε τάχατις, γιατί θάρρεψε ὁ Γιάννης πῶς ἄκουσε καὶ τὴ φωνὴ τοῦ καπετάνιου.

—Τώρα τίς ἔχεις, τίς μποτιλίες. Γιὰ πιε τίς κιόλας, νὰ δοῦμε.»

Μιὰ καὶ τοῦ περάχτηκε τὸ φιλότιμό του, δὲ βᾶσταξε ὁ Γιάννης.

—Ἀστάσου! Στάσου! Ἄμ' τι θάρρεῖς; Πῶς μοῦ λείπει τὸ κουράγιο; Πῶς δὲν τολμῶ; Νὰ σοῦ μάθω ἕνα, ὄχι νὰ μοῦ μάθῃς ἐσύ. Ὅριστε, καὶ πείσμα σου!»

Ἄρπαξε τὴν μιά μποτιλία, τὴν ξεστούμπωσε μὲ τὴ σουγιά, μὲ τὸ πιρουνί, μὲ τὰ νύχια, ὅπως μπόρρεσε, γλήγορα γλήγορα, κι ἄρχισε νὰ βουφᾶ. Νὰ πούμε τὴν ἀλήθεια, δὲν εἶτανε καὶ παραξένο

«Μάλιστα, κ. Ραγκαθῆ, λέει ὁ Ὀρφανίδης στὸν Ἀλ. Ρ., ἀξιοπαρατήρητος τῷ ὄντι εἶνε ἡ αὐθάδεια τοῦ στρατιωτικὰ σπουδάζαντος καὶ τὸν πολιτικὸν καὶ ἀρχαιολόγον καὶ φιλόλογον καὶ θαυματοποιὸν ἐπαγγελομένου! Καὶ εἶνε ἐτι μᾶλλον ἀξιοπαρατήρητος, δταν οὕτως ἐκφράζεται διὰ νὰ ὑβρίσῃ ἐπιστήμονα εἰδικόν, γνωστὸν εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον οὐχὶ ἔξ ἀντιγραφῶν καὶ βιβλιοκαπηλείας, ἀλλ' ἔξ ἀνακαλύψεων αἰτινῶν τιμῶν καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Πανεπιστήμιόν τῆς... Μάθε δτι ἐγὼ εἰσήλθον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διὰ τῆς μεγάλης θύρας ὡς οἱ πλείστοι τῶν ἐντίμων συναδέλφων μου καὶ οὐχὶ διὰ τῆς θυρίδος ὡς σύ καὶ τινες φίλοι σου, οἵτινες πρὸς ὄθρον τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, τοιμᾶτε νὰ φανταζέσθε δτι κρατεῖτε τὸ μονοπώλιον τῶν γραμμάτων καὶ ἀνακηρύττεσθε μεταξὺ σας πάνσοφοι καὶ ἐπαινεῖσθε ἀμοιβαίως, διὰ νὰ ποικτήσετε παρ' ἀξίαν ἐν ἐφήμερον ὄνομα, ὅπως βοήθειε τούτου πηδήσητε εἰς ἄλλην κοινωνικὴν βαθμίδα, τὰ ναυάγια τῆς Πατρίδος ἐμπορευόμενοι καὶ τὰ θεμέλια τοῦ θρόνου ὑποσειόντες. Ἐπικατάρματος ἔστω ἡ μετριοφροσύνη τῶν λογίων μας, ἥτις διὰ τῆς ἀνοχῆς τῆς σᾶς ἔκαμε θρασυτέρους! Ἐπικατάρματος ὁ Ἕλληνας ὅστις ἐν τῷ μέλλοντι ἀπονεμῇ εἰς σᾶς ἄλλην ἀπὸ τὴν κίβδηλόν σας ἀξίαν! Ταῦτα λαλεῖ πρὸς σὲ καρδίᾳ Ἑλληνίς· ταῦτα θέλει λαλήσει ἐτι βροντωδέστερον πρὸς τοὺς ὁμοίους σας μετὰ χρόνου ἢ ὅπῃ ἐλευθέρως θεομοθεσίας ἐξευγενισμένη καὶ ἀναπτυσσομένη φιλόμουσος νεολαία ἢ μετὰ τὴν ἐν οὐρανοῖς λατρεύουσα ἑτέρα τινὰ τριάδα ἐπὶ τῆς γῆς ἄγνωστον εἰς δοξομανεῖς καὶ λάτρεις τοῦ συμφέροντος, Πατρίδα, θρόνον καὶ ἀληθῆ ἐπιστήμην! Περιμεινάτε ὀλίγον ἀκόμη καὶ θέλει

αὐτὴ διδάξει εἰς τὰ τέκνα σας, ἐάν σᾶς ὁμοιάτωσιν εἰς τόπον καὶ ἐγώισμόν, ὅποιοι ἦσαν οἱ πατέρες των!»

Σὰν προφητικὰ δὲ σᾶς φαίνονται αὐτὰ τὰ τελευταῖα λόγια, ἀφοῦ προβλέπουνε πῶς κ' ὁ γιός Ραγκαθῆς θὰ εἶνε ὁμοῖος μὲ τὸν πατέρα του εἰς τὸν ὄρον καὶ ἐγώισμόν; Διαβάστε τα καλά κ' αὐτὰ κ' ὅσα ἄλλα εἴπαμε, πιάστε καὶ ψυχολογήστε τὰ ἱερῶτα κρὰ κρὰ κρὰ τοῦ κύρ Κλέωνα καὶ πῆγε μου ὑστερα ποῖο εἶνε τὸ συμπέρασμά σας. Τὸ δικό μου εἶν' ἕνα πρὸς κατεπάνω στὴν εὐκολοδυσότη τοῦ δόξα.

Πρέπει νὰ μάθῃ ἡ Ἐκπαιδευτικὴ τοῦ ἐξοχότους, πού τόσο αἰμορραφᾶ ἔστιν ἀχτήκε τώρα τελευταῖα μὲ τὸ «Νουμᾶ» ἀπὸ τὸν κ. Σπύρο Ἀναστασιάδῃ κ' εἶδειε τί μοῦτρα ἔκρυβε κατὸν ἀπ' τῆς λεοντῆς τῆς ὑπερκαθαρεύουσας, πρέπει νὰ μάθῃ δτι ἡ θυσία γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ καὶ ἡ αὐταπάρνηση τοῦ καθενὸς γιὰ τὸ ἔθνος του κ' ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἀλήθειαν εἶν' ἐκεῖνα πού γιννοῦν τὴ δόξα τὴν ἀληθινὴ κ' ἐκεῖνα πού μᾶς χρειάζονται γιὰ νὰ ξαναγεννηθῇ ἡ Ἑλλάδα, κ' ὄχι οἱ λέξεις πού ξεθάφτει ἀπ' τὸ λεξικό, οὐτ' οἱ ἀναγοῦλες τοῦ Παραβάτη, οὐτ' οἱ καίξιμο μὲ τὴς φρονῆς τῆς Γαλατίας. Ἀγαθὰ αὐτὰς θέλησε τοῦ Ἡρόστρατου τὴν δόξα, θέλησε δηλ. νὰ ξαναπάσῃ τὴν Ἑλλάδα πρὶν ἀκόμη καλά καλά βγῆ ἀπ' τὸν τάφο τῆς, καὶ τὴ δόξ' αὐτὴ λίγο πολὺ τὴν ἀπόχτησε. Ἄς τὴν χεῖρεται, μονάχα νὰ μὴν τὴν κρύβῃ, γιὰ νὰ βλέπουν ὅσοι θένε νὰ μνημονέψουν τὸν περίφημο πυρπολητὴ ποῖος εἶν' ὁ Ἡρόστρατος!

Ι. Γ. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

νά πύνη, αφού βρισκότανε και μόνος. 'Ο μεθυστακας τί γυρέβει; Μοναξιά. Είτε πάει και μεθ' ολομόναχος, να χερή τὸ κρασάκι του, είτε με φίλους στο καπηλειό, μα και τότες απομνήσκει ολομόναχος, αφού σε λίγη ώρα μήτε φίλους ξέρει μήτε καπηλειό βλέπει πιά, παρὰ σφαλνᾶ τὰ μάτια του κι ὁ κόσμος ὅλος γίνεται φαντες μπροστά του.

'Ετσι, λέει, ἀποξεχᾶ τις πίκρες και τὰ βάσανα. 'Ο καημένος ὁ Γιάννης εἶχε δουλέψει κιόλας γερὰ ἀπὸ τὸ πρῶτ' με τὸ σκάψιμο κκι στὸ καράβι τόσο δὲν ἰδρωσε ὅσο τῶρα γιὰ νὰ φτιάξῃ μιὰ κρεββατοκάμερη στὴ Σάντα Κλάρα. Λοιπὸν τῶρα ξικουράζουσαν ὁ ἄθροπος.

'Ὡς τόσο ρουφουσε τὸ ρούμι—Θεῖο πρᾶμα!—και τὰ θυμότανε ὅλα, ἕνα ἕνα, ὅπως τᾶπαθε κκι στὸ καράβι, σὺν κατέβηκε κάτω στὸ κιλῆρι, πήρε μιὰ μπουτίλια, τὴν ἀδειασε, πήγε στὸ τιμόνι, ζαλιστήκε, ἀποκοιμήθηκε, φώναξε τότες ὁ καπετάνιος δυνατὰ —ὁ διαολᾶθρωπος— ἤρθανε δυὸ νομάτοι και μᾶς τὸν κλειδώσανε τὸ Γιάννη μας στὴ φυλακή. 'Απαράλλαχτα καθὼς και στὸ καράβι, ἄμα τέλειωσε τὴν πρῶτη μπουτίλια, ἔπισε χᾶμου στουπιπί, στὴν ἄμμουδιά.

'Ὀνειρο εἶτανε, εἴτανε ἀλήθεια; 'Εκεῖ πού ρουχᾶλιζε, ἀξαφνα τὸν περίγυσε πάγος. Θάρρῃσε και πάλε πῶς εἴτανε στὸ καράβι μέσα ἢ πῶς τὸν κυλοῦσαν κάπου τὰ κύματα, ὄζω. Και δὲ γελάστηκε διόλου ὁ Γιάννης πού τὸ θάρρῃσε. 'Επλεξε τόντες μέσα στὰ νερὰ πού ἀνεβαίνανε και τὸν ξεσηκῶνανε ἀπὸ τὸν ἄμμο πού κοίτουσαν. Εἴτανε γιομοθαλασσία. Πρῶτα ξε τὸ ῥέμα, ἐνῶ κοιμότανε μεθυσμένος. Τρόμαξε σύσσωμος. Μᾶς και τὸν παρκαίρουνε τὰ κύματα στὰ νοιχτὰ και γλυτωμὸ δὲν ἔχει! Γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ Νὰ πατήση! Νὰ πατήση! Πάτησε. Δὲν εἴτανε και πολὺ προχωρημένα τὰ νερὰ. Τὸ κεφάλι του ἔμω μολιθι. Μόνον ἡ ἀνάγκη, μόνον ἡ ἰδέα πῶς ἔπρεπε και καλὰ νὰ σωθῇ μοναχός του, μπόρεσε και τοῦ ἔδωσ τὴ χρειαζούμενη δύναμη, νὰ πάη ὡς ἀπάνω, νὰ πορπατήσῃ, νὰ τρέξῃ, νὰ στεγνώσῃ με τὸν ἥλιο. Τύχη του μάλιστα πού ἔφραγγε ἀκόμα και δὲν πλάκωσε ἡ νύχτα, σὺν τὸν ἀποκουκούλωσαν τὰ κύματα.

—'Εδῶ, λέει, μεθᾶς, μα βοήθεια δὲν ἔχει!»

Τὸ βράδυ με τὸ λιθασίλεμα, χωρὶς νὰ κρυώνῃ καθαφτό, αφού εἴτανε πάντα ζίστη μεγάλη, τοῦ φάνηκε πῶς καλύτερα θὰ ἡσυχάσῃ στὴν καλύβα πού εἶχε φτιάξει και συγυρίσει μέσα στὴν κορפוῦλα. Πῆρε μάλιστα και κάμποσα φύλλα, νὰ τὰ κάμῃ πάπλωμα.

—Καλὴ ἀλήθεια! Τὶ νόημα ἔχει νὰ μεθᾶς, σὺν εἶσαι μόνος;»

'Ο Γιάννης τὸ εἶπε ἀφτό με τὸ νοῦ του και στρώθηκε πιὸ ἡσυχος νὰ τὸν πάη ὁ ὕπνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

'Η Λαμπρή.

'Απ' ὅλα τὰ νησιὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ 'Ωκεανοῦ ἡ τῆς 'Αουστραλίας, λένε πῶς ὁμορφώτερα δὲν ὑπάρχουνε ἀπὸ τὴ Μασατιέρα, τὴ Μασαφουέρα και τὴ Σάντα Κλάρα, δηλαδὴ ἀπὸ τὰ Νησιὰ τοῦ Χουάν Φερνάντεζ, γιὰτὶ τέτοιο ὄνομα ἔχουνε και τὰ τρία μαζί. 'Ενας μάλιστα εἶπε πῶς ἂν ὁ 'Αδάμ ζοῦσε σήμερις κ' ἤθελε πουθενὰ στὴν οἰκουμένη, νὰ διαλέξῃ κανέναν τόπο, πού νὰ εἶναι σ' ἕνα και μόνον μέρος μαζωμένες ὅσες ὁμορφιές, ὅσες ὡραιότητες βλέπουμε στὸν κόσμο σκορπισμένες δῶθε κείθε, θάρρῶτανε ὁ 'Αδάμ, σὲ τούτα τὰ νησιάκια, ἔδῶ θᾶκανε, ἔδῶ θᾶθρίσκε τὸν Παράδεισο και ποτὲ του δὲ θᾶκουε τὸ φεῖδι, δὲ θᾶκουε τὸν πειρασμό, με τοὺς τό-

σους και τόσοσους πλούτους πού ἡ γενναϊόδαρη δημιουργία ἔχει περιχυμένους ἀπάνω και γύρω γύρω στὰ Νησιὰ τὰ χαριτωμένικα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τῆς θάλασσας τὸ χρώμα, πού ὁ τι καιρὸ κι ἂν κάνει, ἂς εἶναι και φουφτούνα, πάντα γαλαζί τὴ βλέπεις σὺν τὸν οὐρανό, και τελειώνοντας στὰ σκοτεινόθωρα πράσινα βουμάνια, τὰ δέντρα πού λογῶ λογῶννε τὰ φορτώνουνε καρποί, τὰ σύστημα γλυκά νερὰ κ' οἱ βουσοῦλες πού σοῦ δίνουνε δύναμη κ' ὑγεία, τάγερὶ ἐκεῖνο τὸ καθαρίο και τὸ μυρωδάτο πού σὲ χαδέθει, κι ὅλα τους ἀφτὰ σὺν τυλιγμένα, σὺν ἀποναρχωμένα σὲ μιὰν ἡσυχάδα μαγεφτικῆ, σὲ μιὰ παντοτεινὴ σιγασιά.

Τέτοια λόγια κι ἄλλα πολλά, τάλεγαν ὅμως ἀφού ὄχι μόνον γνωρίστηκε, μα κατοικήθηκε κιόλας τὸ Νησί, δηλαδὴ χρόνια και χρόνια ὕστερις ἀπὸ τὸ Γιάννη τὸν Πετρογιάννη μας τὸν κακόμοιρο. 'Αφτὸς βέβαια πῶς ἔβλεπε τοὺς θησαυροὺς και τίς χάρες τῆς Σάντα Κλάρας, βέβαια πῶς τοῦ γιόμιζαν τὰ μάτια οἱ χιλιες ὁμορφιές τῆς, μα ἴσα ἴσα τις πρώτες μέρες, κατόπι ἀπὸ τὸ μεθῆσι ἐκεῖνο, πού κόντεψε νὰ πελαγώσῃ μιὰ γιὰ πάντα, ἔπαθε ὁ Γιάννης κάτι πολὺ περίεργο. Εἶπαμε πῶς τᾶπαθε τις πρώτες μέρες, κ' ἔπρεπε νὰ ποῦμε τίς πρώτες νύχτες, τουλάχιστο ἀπὸ τὴν ἑβδόμη ὄδοη και πέρα πού περνοῦσε στὸ Νησί. Τὸ μεθῆσι ἔφταιγε; τᾶφταιγε ἡ μοναξιά; εἴτανε καιμιὰν ἄλλη αἰτία στὴ μέση; δὲν τὸ ξέρω. 'Αρχισε ὅμως σὲ λίγο νὰ βλέπῃ ὄνειρα, κι ὅλα τους εἴτανε πιὸ τρομαχτικὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Κάποτες στὸν ὕπνο του θαρρῶσε πᾶς ἡ Σάντα Κλάρα στένεθε στένεθε, ὥσπου νὰ ποιεῖν μιὰ κορפוῦλα μονάχα στὴν ἄκρη τῆς, πού γλήγορα βούλιαζε κι ἀφτὴ μέσα στὴ θάλασσα ἔθραζαν τὰ νερὰ γύρω γύρω κι ἀνεβαίνε ὁ Γιάννης ἀπάνω σ' ἕνα δέντρο, νὰ γλυτωσῃ, μα μὴν μπορώντας νὰ βαρπαχτῆ ἀπὸ τὸ φῶθ του, κατακυλοῦσε, πρῶτου πάη κάτω και τὸ δέντρο. Κάποτε πάλε τοῦ φαίνονταν πᾶς Νησί δὲν εἶχε, παρὰ μόνον στὴ μέση τῆς θάλασσας ἕνα καταψήλο και φιλούτσικο δέντρο δίχως κλαρί κανένα, μιὰ φοινικιά φουντωτὴ στὴν κορφή τῆς, πού μεγάλωνε μεγαλώνε πολεμοῦσε ὁ Γιάννης νὰ φτάσῃ ὡς τὴν κορφή, μα εἴταν πολὺ ἐφαλοδύγιστος ὁ κορμός και μούδιαζαν τὰ χέρια του. ἔλεγε καιε στιγμή πῶς θὰ σπάσῃ ἔκανε κουράγιο, ἀνεβαίνε ὡς ἀπάνω, καθότανε στὸ ὕστερνὸ ὕστερνὸ κλαρί, ἀνάμεσα σὲ φύλλα πλατιά· τότες ὅμως ἀρχίσε ἡ φοινικιά νὰ κουνιέται δῶθε κείθε και νόμιζε ὁ δύστυχος πῶς θὰ πᾶσῃ ἀξαφνα ἀπὸ τὸ ὕψος ἐκεῖνο τὸ θεόρατο.

'Άλλες φορὲς, ἀπὸ τὸ πελαγο, μιλια και μιλια μακριὰ, ἔρχονταν ἕνα κύμα πελώριο, ἕνα μονάχο, ζύγωνε ἡσυχὰ ἡσυχὰ στὴν Σάντα Κλάρα, τὴν ἀποτύλιζε ὀληνα, τὴν ἀποσκέπαζε, τὴν ἔσερνε μαζί του, ἔπειτα ἔπεφτε τὸ κύμα και δὲν ἔβλεπε πιά τὴ Σάντα Κλάρα. 'Η ἀλλάξε τῶνειρο, νόμιζε κάποτες ὁ Γιάννης πῶς πηγαινε νὰ πλαγιάσῃ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, στὸν κάμφο πέρα με τὰ πηχτὰ πηχτὰ του δέντρα, κι ὅσο κοιμότανε, τριγύρω του, πλάγι του, δίπλα δίπλα, στὸ κεφάλι του, στὰ πόδια του, στὰ χέρια του, ξεφτρώνανε σωρὸ σωρὸ δέντρα, δεντρολάκια, ῥίζες, κλαριά, φύλλα, κλωστές πού τὸν περιτριγύριζαν, τὸν ἀποκουκούλωναν, τὸν ἀπονάρκωναν κι ἀγάλια ἀγάλια κουβάριάζε, ξεψυχῶσε κ' ἔμοιαζε σὰ χόρτο, σὰ φυτὸ, σμιγμένο, κρυμμένο, χαμένο μαζί με τᾶλλα.

Κάθε νύχτα ἡ φαντασία του ἤξερε και τοῦ εἶδεινε τίποτις καινούριο και τρομερὸ, πού πάντα κιντύνεθε γιὰ τὴ ζωὴ του. Μα δὲν πιστέβω νὰ τᾶφέρνε ἀφτὰ μήτε τὸ μεθῆσι μήτε ἡ γιομοθαλασσία πού κόντεψε τότες νὰ τὸν πνιξῃ, ὅταν κοιμότανε στὴν ἄμμουδιά μεθυσμένος. Τᾶφταιγε ὅλα ὁ τόπος, τᾶφταιγε ἡ φύση. Στις πολιτείες πού ζοῦμε, ἡ δουλειὰ μας εἶναι νὰ πολεμοῦμε τὴ φύση ἀκατάφαφα. Δὲν τὴν ἀφίνουμε νὰ πατήσῃ ἐκεῖ πού πατοῦμε· χιτίζουμε σπῆτια, κάνουμε

δρόμους, ἀνοίγομε στρατεῖς, θρέφουμε ζῶα, εἶμαστε κ ἀναμεταξὺ μας; κι ἄμα εἶμαστε μαζί, θέλει δὲ θέλει, πρέπει κάπου ἡ φύση νὰ σταθῇ δὲν μπορεῖ νὰ πάη παρέκει ἀπὸ ἕνα σημεῖο, παρέκει ἀπὸ κεί πού βρίσκουνται οἱ ἄθρωποι κ' οἱ πολιτείες. Στὴ μοναξιά δὲν εἶναι τὸ ἴδιο· ἡ φύση παντοῦ ξαπλώνεται, παντοῦ περιχίεται, ἀφού εἶναι λείφτερη και μόνη. 'Ενας ἄθρωπος, ἕνα τιποτένιο ἄτομο, σταλιά δὲ λογαριάζει μπρὸς στὴ δημιουργία τὴν ἀπέραντη, πού τὴ βλέπει ἀλάκαιρη και πού κανένα πρᾶμα, μήτε σπῆτι μήτε καλύβα δὲν τοῦ τὴ σκεπαίζει. Τὸ νοιώθει ὁ ἴδιος, καταλαβαίνει τὴ μικροῦλιὰ του κι ἀρχίσει νὰ φοβάται.

'Ετσι τᾶπαθε ὁ Γιάννης με τὰ ὄνειρά του. Γιὰ τοῦτο μιὰ τοῦ φαίνονταν πῶς στένεθε τὸ Νησί, μιὰ πῶς κουβάριάζε ὁ ἴδιος. Εἶναι στὴ μοναξιά ἡ πλάση τόσο μεγάλη πού καταντάει πληχτικὴ και πάντα θάρρει πῶς ἔρχονται ὅλα καταπάνου σου, νὰ σοῦ πάρουν τὴν ἀνάσα και νὰ σὲ πνιξοῦνε. Δίχως νὰ τὸ θέλῃ, δίχως νὰ τὸ ὑποψιαστῇ κανε τις τρεις πρώτες μέρες, τοῦ κατέβηκε ἀξαφνα τοῦ κακόμοιρου τοῦ Γιάννη μιὰ ἰδέα πολὺ παρᾶξενη, πού δὲν μπόρειε διόλου νὰ βρῇ τὸ λόγο και πού θὰ τοῦ τὴν ἔδωσε ἴσα ἴσα ἡ στενοχώρια ἐκεῖνη τῆς ψυχῆς, σὺν εἶναι κανέναν μόνος ὅπως εἴτανε. Στοχάστηκε πῶς δὲν ἔπρεπε πιά διόλου νᾶφῃσῃ τὴν κορפוῦλα του, γιὰ νὰ πάη εἴτε πέρα στὸν κάμφο εἴτε στίς ἄλλες κορפוῦλες, πού εἴτανε δᾶ και παραπλήσιες. Δὲν τὸ κουνῶσε οὔτε γιὰ νὰ κατέβῃ στὴν ἄμμουδιά. Ποιὸς ξέρει γιὰτὶ; Θυμοῦνταν ἄραγες τὴν μπουτίλια ρούμι και τὸ μεθῆσι; θυμοῦνταν τὴν σπηλιὰ ἐκεῖ κάτω σὰ δὲν μποροῦσε νὰ βγῆ; θυμοῦνταν τις τουφεκιές πού ἔροιζε στὸν κάμφο, γιὰ νὰ σκοτώσῃ ἄγριους και σκύτους πέτρες; Θυμοῦνταν ὅλους τοὺς ἀληθινούς και ψέφτικους κιντύνους πού εἶδε στὸ Νησί; Δὲν πιστέβω. Τὸ πρῶτο πρῶτο μέρος πού γνώρισε, πού πάτησε, πού ἔβλεπε ἀκόμη τὸ καράβι, πού μιλούσε, ἂς εἶναι κι ἀπὸ μακριὰ, με τοὺς συντρόφους, τὸ πρῶτο μέρος πού πῆγε, σὰ δὲν εἴταν ἐἰ ἄλλοι ἀκόμα φεβγάται, εἴταν ἡ κορפוῦλα. Γιὰ τοῦτο θάρρῶσε πῶς στὴν κορפוῦλα του εἶχε λιγώτερη μοναξιά και πῶς ἄλλοῦ μποροῦσε νὰ πάθῃ ὅ τι γίνεται νὰ φανταστῆς. Τὸν ἔπιασε τῶμος σωστός· καθοῦνταν ἄρες χᾶμου, ἀκουμπισμένος στὸν κορμὸ τοῦ πρῶτου δέντρου πού τὸν ἔθρεψε, ζαρωμένος, κουβαριασμένος, ἀκίνητος· ἔλεγε και κρυβοτανε ἀπὸ ποιόνα κι ἀπὸ τί, ἀφού εἴταν ὀλομόναχος; Μα δὲν εἶναι νὰ πῆ κανεὶς μήτε πῶς κρυβοτανε στᾶλήθεια, ἐπειδὴ τῶρα δὲν τολμοῦσε πιά νὰ κατέβῃ, νὰ περάσῃ τὴ νύχτα, οὔτε στὴν περίφημη τὴν κρεββατοκάμερη πού εἶχε φτιασμένη, συγυρισμένη, με τόσο κόπο. Κ' ἡ καλύβα του ἀφτὴ τοῦ φαινότανε σὺν ξένο πρᾶμα. Προτιμοῦσε τὰ πιὸ γνωστά, τὴν κορפוῦλα του, τὰ δέντρα του, τὸ χῶμα του, κι ὡς τόσο κρυβοτανε πού κρυβοτανε. Και νὰ τὸ ξετάσῃς, νόημα δὲν εἶχε νὰ κρύβγεται, ἀφού τὸ ρουμάνι τῆς κορפוῦλας, με τὰ χόρτα του τᾶπειρα, με τὴν πηχτὴ δεντροφυτρωσιὰ του, τὸν ἔκρυβε, δίχως νᾶχῃ ἀνάγκη νὰ κρύβγεται ὁ ἴδιος. Μα τῶρα ὡς και στὰ παραμικρὰ ἡ ζωὴ του ἀλλάξε νόημα, κι ὁ Γιάννης κρυβονταν ἀπὸ τὴ μοναξιά!

('Ακολουθεῖ)

K. A. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

«ΤΟ ΚΡΑΣΙ»

Τὸ βιβλίον τῆς ἡμέρας — φύλλα τυπογραφικὰ 18 — εἰκόνες εὐρωπαϊκῆς 70 — χαρτὶ ἐκλεχτό. — Πουλιέται δρ. 3,50, στὰ βιβλιοπωλεῖα «'Εστίας», Κ. 'Ελευθερουδάκη (Π. Συντάγματος) και Μπέκ.

ΚΟΡΙΤΣΗΣΙΑ ΦΟΡΕΣΙΑ

'Απ' τὸ Παρίσι 9 τοῦ Μᾶν.

Φίλε μου Νουμά,

Σήμερα θὰ σοῦ περιγράψω μὴν ἄμορφη φορεσιά ποῦ εἶδα σὲ μιὰ κοπέλιτσα δέκα ἔφτά χρονῶ και ποῦ φημιζέται γιὰ τὴ χάρη της και τὴν ἐπιτηδεύτητά της.

'Η φορεσιά αὐτὴ εἶτανε καμωμένη ὅλη ἀπὸ Liberty τριανταφυλλί. Τὸ Liberty αὐτό, εἶναι μεταξωτὸ ψιλὸ και διάφανο, μαλακὸ και γυαλιστερό, πέφτει πολὺ ὄραϊα, κι ὄλον σχηματίζει διπλωσιά, ἢ γυαλάδα του εἶναι ἀπαλὴ ἀπαλὴ σὰν τοῦ βελούδου. Εἶναι πολὺ ὄμορφο ὄμορφο και πολὺ τῆς μόδας, μὰ εἶναι και κάμποσο ἀκριβό, και μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ τιμασταιθῆ με τὰ ὄραϊα ὀφάσματα τῆς Καρασταμάτης ποῦ κι ὠ; τίποτα πρέπει πάντα νὰ προτιμοῦνται.

Σοῦλεγα λοιπὸν πὼς ἡ κοριτησοῖα αὐτὴ φορεσιά, ποῦ τόσο μ' ἄρεσε, εἶτανε χρώμα τριανταφυλλί, μὰ τίποτα δὲν μποδίζει νὰ γίνῃ και ὄ ἄλλο χρώμα.

Θὰ προσπαθῶ νὰ σοῦ παραστήσω πὼς εἶτανε καμωμένη. Γύρω ὄ ἕνα φόρεμα princesse ἀπὸ ταφτὰ τριανταφυλλί, ποῦ δὲν ἄγγιζε στὴ γῆ, εἶτανε βιλμένα τρία πλισὸ ἀπὸ λιμπερτί, τῶνα σκεπάζοντας τὴν ἀρχὴ τοῦ ἄλλουνοῦ. Τὸ τρίτο κολλημένο με τὸ κεφάλαι του, ἔφτανε ὡς μὴ καλὴ πιθαμὴ κάτου ἀπ' τὴ μέση. Ἐπειτα ἕνα ἄλλο παρόμοιο πλισὸ βαλμένο γύρω σὸ μικρὸ ντεκολτέ τοῦ λαιμοῦ. Ἐπερτε σὰν μπερτα κάτου ἀπὸ τοὺς ὤμους, κι ἀπὸ κάτου ἀπ' αὐτὸ τρία ἄλλα ὅμοια ἐοχημάτιζαν τὸ μανίκι, κοντούτοικο κι ἀνοιχτὸ σὸ χέρι. Τὸ διάστημα τοῦ ταφτὰ ποῦ ἔμενε ἄδειο ἀπὸ τὸ τρίτο πλισὸ ὡς τὴ μπέρτα, εἶτανε σκεπασμένο με τούλλι κεντητὸ ἄσπρο. Αὐτὸ τὸ τούλλι ἀρκετὰ πηχτὸ και πολὺ τετωμένο ἀπάνου σὸ κορμί, σκημάτιζε και θώρακα. Μιὰ τραχηλιά, ἀπ' τὸ ἴδιο τούλλι σκεπάζε τὸ λίγο ντεκολτέ τοῦ λαιμοῦ και κατέβαινε κ' ἔπερτε ἀπάνω στὴν μπέρτα.

Συμπλήρωμα τῆς χαριτωμένης αὐτῆς τουαλετίτσας, εἶτανε ἡ ὄραϊα καπέλινα της ἀπὸ ψάθα τῆς 'Ιταλίας, στολισμένη με δυὸ μεγάλα τριαντάφυλλα roses de France και δεμένη κάτου ἀπ' τὸ σαρόνι μ' ἕνα μεγάλο φιδόγκο ἀπ' τὸ ἴδιο λιμπερτί.

'Η ὄμορφη αὐτὴ τριανταφυλλένια φορεσιά, νομιζω πὼς και κατὰστραπὴ θὰ εἶναι ἐπίσης πολὺ ὄραϊα.

ANNA K. ΞΕΝΟΥ

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. 10

10 λεπτά τὸ κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ : Στὰ κίοςκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ἐπιτομίου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τριχοδρομοῦ (Ὁφθαλματρεῖο) Σταθμοῦ Ἐπιτομίου Σιδηροδρομοῦ (Ὁμόνοια) σὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) και σὸ βιβλιοπωλεῖο « Ἐστίας » Γ. Κολάγου.

'Η συνδρομὴ του πληρὸνεται μπροστὰ κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

με μορφή και με ψυχὴ και μόρφωση Σειληνοῦ, ποῦ τῶρα τελευταῖα ἀκόμα δυὸ βουλευματα δικαστικὰ τὸν χαραχτήρισαν γι' ἀκαταλόγιστο, ἔβρισε τὴν περασμένη Κυριακὴ καπνηκώματα κι ἀτιμώματα τὸ Πανεπιστήμιο μέσα στὴν ἴδια του τὴν αἴθουσα τὴν μεγάλην, τὴν αἴθουσα τῶν ἑορτῶν, ἀπ' ὅπου ἔπερτε λόγια σεμνὰ και λόγια ἐπιστημονικὰ νάκούγονται κι ὄχι λόγια μεθυσμένα Σατύρων σὰν κ' ἐκεῖνα ποῦ βγῆκαν ἀπὸ τὸ στόμα τὸ Μιστριώτικο

Ντροπὴ σὸ Πανεπιστήμιο ! Ντροπὴ του νὰ ἐμπιστευετὰ κάθε τόσο τὴν ὑπόληψὴ του ὄ ἕναν ἀσκημάνθρωπο ποῦ γιὰ κυριώτερα και μόνον προσόντα ἔχει τὴν ἀνοησία και τὴν ἐμπάθεια—ντροπὴ του νὰ ἐπιστρέφῃ ὄ ἕνα Μιστριώτικὸ νὰ τὸ μεταχειρίζεται κάθε λίγο και λιγάκι γιὰ νεροχῦτν.

Εἶπαν πὼς ἡ ἀνδεστάτη φάρσα ποῦ βραβεύτηκε ἦταν ἔργο τοῦ Μιστριώτικου. Εἶπαν πὼς κι ἀν ὄϊδιος δὲν τὴν ἔγραψε, ὄϊδιος ὄμως τὴν « ἐνέπνευσε » και τὴν ὑλαγόρεψε σὸν ἀντάξιο μαθητὴ του. Εἶπαν πὼς και τὸ Κουρούπιο δραματικὸ ἄγος τὸ βράβεψε γιὰ νὰ ἐξοφλήσῃ μερικὲς « ἰερὲς » ὑποχρεώσεις ποῦχει σὸν Κουρούπι γιὰ τὲς ρεκλάμες ποῦ κάθε τόσο τοῦ κάνει στὴν Ἐσπερινὴ και σὸ « Ἐμπρός ». Εἶπαν τὸς ἄλλ' ἀκόμα, μὰ τίποτα ἀπ' αὐτὰ δὲν θέλουμε νὰ πιστέψουμε.

'Εμεῖς παραδεχόμεστε πὼς τὸν ἄτιμο τὸν λίβελλο τὸν ἔγραψε ὄ φοιτητὴς κ. Σκυλιάς κ' ἔκανε πολὺ καλὰ, ἀφοῦ τὸ παιδὶ τῶξερε πὼς με τέτοιο ἔργο μόνονα μποροῦσε νὰ βραβευτῆ και νὰ πάρῃ τὲς χιλίες δραχμοῦλες, ὄσο κι ἀν ἦταν ἀνάγκη γιὰ νὰ τὲς πάρῃ, νὰ γίνῃ μπράδος τοῦ Μιστριώτικου, ὄπως κ' ἔγινε. Ἐμεῖς παραδεχόμεστε πὼς κι ὄϊδιος ὄ Μιστριώτικὸς ἔτσι ἔπερτε νὰ κρίνῃ κ' ἔτσι ἔπερτε νὰ μιλήσῃ, ὄπως μίλησε κι ὄπως ἔκρινε. Περισσότερη ἀνθρωπιὰ ἀπ' αὐτὸν δὲν παριμέναμε. Περιμέναμε ὄμως περισσότερα ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του ποῦ ὑπόγραψαν τέτοια ἄτιμη κρίση, περιμέναμε περισσότερα ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο ποῦ ἔβαλε ἀπάνω σὸ ἐπίσημο βῆμα του ἕναν ἀκαταλόγιστο και τὸν ἄφησε δυὸ δλόκληρες ὄρες νὰ λερῶνῃ τοὺς τοίχους του με τοὺς ἀφροῦς τῆς λύσσας και με τὰ σάλια τῆς ἀνοησίας του.

Μποροῦν νὰ ἐνθουσιάζονται μαζί του και νὰ τὸν χειροκροτοῦν ὄσο θέλουν ὄι διάφοροι Δαυδέργηδες και Καμπούρογλοι και Κουρούπιδες. Μποροῦν νὰ λιγώνονται και νὰ θαυμάζουν τὴ σοφὴ ἀνοησία του ἀναιμικὲς και νερολοιοισθηματικὲς νεάνιδες σὰν κ' ἐκεῖνες ποῦ τὸν χειροκρότησαν τὴν περασμένη Κυριακὴ. Χαλάλι του ὄλ' αὐτὰ γιὰ τὴν τάξι. Μὰ ὄσα κι ἀν ξεράσῃ ὄ γηραιὸς ἀνόητος δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ νὰ λερῶσῃ τὸν μεγάλο Σοφὸ και τὸν μεγάλο Πατριώτικὸ ποῦ στέκεται τόσο ψηλὰ σήμερὰ και ποῦ αὔριο—ὄταν βασιλέψῃ ἡ Ἀλήθεια κι ὄταν ὄι Μιστριώτιδες και ὄι ἄλλοι κατεργαροῖ θὰ θαφτοῦνε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν γενικὴν περιφρόνηση—θ' ἀναζητήσῃ ἡ Πατριδα τὴν ἀψηλότερη βουνοκορφή γιὰ νὰ στήσῃ τὸ ἀγαλμὰ του—γιὰ νὰ ἐξαγνιστῇ μ' αὐτὴ τὴν πράξη της γιὰ κείνο ποῦ ἐπιτρέπει νὰ γίνετὰ σήμερὰ.

ΣΤΟ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙ

τῆς Πόλης ὑπάχει μιὰ Γαλλικὴ Σχολὴ ποῦ τὴν διευθύνουν Φραγγοπαπάδες. Στὴ σχολὴ αὐτὴ πηγαινούν και Ρωμιόπουλα και—ἀκούστε και φριξέτε !

ΕΠΙΦΥΛΑΞΙΑ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑΣ»

ΙΟΥΛΙΟΥ ΕΣΣΛΙΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Δράμα σὲ τρεῖς πράξεις

Μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Κ. ΚΑΤΖΟΠΟΥΛΟ

ΠΡΑΞΙΣ Γ'

'Η σκηνογραφία τῆς δευτέρας πράξεως. Πρὶν τὸ μεσημέρι. Ἀκούετὰ θλιβερό, μονότονο ἀνατολίτικο τραγοῦδι. Ὁ σκοπὸς του εἶναι ἄργος και κουρασμένος. Ἄμα παύῃ τὸ τραγοῦδι, ἀκούετὰ τὸ ἀσθενικὸ κλάμμα τοῦ παιδιοῦ και τὰ νανουρισματα τοῦ Σωτήρη γιὰ νὰ τὸ παρηγορήσῃ. Στὸ πλησίον σπιτάκι εἶναι τὸ πρὸς τὸ δρόμο παράθυρὸ του ἀνοιχτό φαίνονται μέσα πλῆθος στρημωγμένων ἀνθρώπων ποῦ στέκονται μ' εὐλάβεια. Μιὰ τούρκισσα με τὲς στάμνες σὸ χέρι ἀναβαίνει σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὴν κατωφέρεια, περνᾷ σιωπηλὴ κατὰ μέρος τῆς ἀνδρας και στρίβει δεξιὰ.

ΦΑΤΜΕ. (Βγαίνει ἀπὸ τὸ σπῆτι με κουρασμένο περπάτημα, κάθεται στὴ μάνδρα και ἀνέει τὴν καλύπτρα ποῦ τῆς σκεπάζει τὸ πρόσωπο).

ΜΑΡΙΑ.—(Ἐρχεται ἀπὸ δεξιὰ και μπαίνει στὴν αὐλὴ. Κρατεῖ ἕνα δέμα σὸ χέρι). Σήμερα ἔχομε χοροὺς και τραγοῦδια στὴ γειτονιά. Κάνουνε γάμο ἔδω ἀπέναντι.

ΦΑΤΜΕ.—Δὲ μὸς λὲς ποιόνε θάρτουνε... σήμερα;

ΜΑΡΙΑ.—Ποιόνε... θάρτουνε σήμερα;

ΦΑΤΜΕ.—Γλεντοκοποῦν γιὰ τὰ κοιλοπόνια ποῦ θάρτουνε... Ἀντὶ νὰ κλαῖνε και νὰ μοιρολογοῦνε ποῦ πᾶνε νὰ δώσουν τὴ ζωὴ σὲ νέους ἀνθρώπους!... Τροφὴ τοῦ χάρου!... Ἀκού κλάμμα ποῦ κάνει μέσα τὸ παιδί! Ὄ! Γιὰ ἀκού! Τὴ νυχτιὰ ποῦ περάσαμ' ἀπόψε! Δὲ θὰ τὴν ξεχάσω ποτὲ ὄσο ζῶ!

ΜΑΡΙΑ.—Δὲν εἶναι καλὰ τὸ παιδί, αἰ;

ΦΑΤΜΕ.—Ποτὲ δὲν ἦταν σὰν ἀπόψε!... Γιὰ ἀκού!... ἀκού! Τὴ τραγοῦδια ποῦ τοῦ λέει ὄ πατέρας του! Τὸ κρατεῖ στὰ χέρια του και παῖε πέρα δ' ὄθε και τοῦ τραγοῦδαίε σὰν νὰ τ' ἄν δυνατὸ νὰ τοῦ πνίξῃ τοὺς πόνοους με τὰ τραγοῦδια. Ἐτσι πέρασε ὄλη τὴ νύχτα χωρίς νὰ καθήσῃ διόλου. Οὔτ' ἔκλεισε μάτι. Και τὸ φιλεῖ και τὸ ξαναφιλεῖ στὰ μάγουλα και στὰ χείλια. Μὰ ἡ ἀγάπη, δὲν πνίγει τοὺς πόνοους. Και τὸ

παιδί κλαῖει, κλαῖει ὄλοένα κ' ὄι πόνοι του δὲν ἔχουν τελειωμό... Γιὰ ἀκού... ἀκού!

ΜΑΡΙΑ.—Κ' ἡ μητέρα του;

ΦΑΤΜΕ.—Κάθονταν σὲ μιὰ γωνιά και βαστούσε τὸ πρόσωπό της με τὰ δυὸ της χέρια και κοιτάζε μπροστὰ της μ' ὄρθάνοιχτα μάτια, χωρίς νὰ λὲῃ λέξι. Νόμιζα πὼς θὰ τῆς σηκωθῆ ὄ νοῦς της... αὐτὴ τὴ νύχτα. Και τὴση ζέστη ποῦ ἔκανε. Ἦταν σὰν ν' ἀνάπνιε κανέναν θερμὸν ἀχνὸ κι ὄχι ἀέρα. Ἐλεγα πὼς ἡ Φιγένεια θάρτανε τὰ λογικά της. Μὲ μιὰς ὄμως σηκώθηκε και σурτὰ σурτὰ πῆγε κ' ἔπειε γονατιστὴ μπροστὰ στὰ κόνισματα. Ἐκεῖ τὴν ἔπιασε τὸ παράπονο. Ἄμα εἶδα πὼς δάκρυσε τότε ἡσύχασα!

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—(Παρουσιάζεται στὴ θύρα, κατεβαίνει σιγὰ σιγὰ τὰ σκαλιὰ, πλησιάζει στὴ μάνδρα και στέκει ἐκεῖ και κοιτάζει ἔξω σὸ μακρός). Πὼς ἀπλώνεται ἡ θαλάσσα ἀτάραχη πέρα ὄ; πέρα ἄχνοι φαίνονται πὼς σηκώνονται ἀπὸ πάνω της.

ΦΑΤΜΕ.—Σήμερα εἶναι ἡ πιὸ ζεστὴ μέρτα σ' αὐτὸ τὸ κολοκαῖρι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Οὔτε ἕνα πανὶ δὲ φαίνεται γύρω... οὔτε μιὰ βάρκα πουθενὰ καὶ ὄς τὰ μακρὰ τοῦ οὐρανοῦ. Σὰν μιὰν ἀπέραντη ἐπιφάνεια ἀπὸ ὄγρο μέταλλο ἀπλώνεται ἀψυχη και λάμπουκα μόνονα.

—οι φραγγοπαπαδες «μυρία καταχθόνια μηχανεύονται», κατά το πατριωτικώτατο «Έμπρός» της περασμένης Κυριακής, για να τα προσηλυτίσουν και για να τα κάνουν... Ρωμιούς, αφού τα διδάσκουν ότι «ή σημερινή φιλολογία—τρομερόν αυτό!— απέδειξε ότι άλλη είναι η γλώσσα των σήμερα κατοικούντων την Ελλάδα, ως προκύπτει εκ των βιβλίων του Ψυχάρη άτινα διανέμονται εις τους μαθητάς».

Αυτές τις εθνικές άνησιες τις γράφει το «Έμπρός» και τις είπε, λέει, ένας λιποτάχτης διοικιστής στο Ναυτοδικείο, που έπεσε στα χέρια των προπαγανδιστών αυτών κ' είδε κ' έπαθε να γλυτώσει. Ο διοικιστής προσέθετο πρό των εκπλήκτων αξιωματικών—φανταστήτε!— ότι υπάρχει και δημοσιογραφικόν όργανον της προπαγάνδας ταύτης— «Νουμάς», καλέ!— όπερ εις χυδαίαν γλώσσαν γραφόμενον υπηρετεί τους άνθελληνικούς σκοπούς των προπαγανδιστών».

Τώρα, θέλετε γελάστε, θέλετε κλάψετε. Το ίδιο κάνει Καλό όμως είναι αφού τόφερε ο λόγος, να μάθετε και τα όνόματα των προπαγανδιστών που εργάζονται για το έθνος μας όσο δεν εργάζονται όλοι οι δασκάλοι της Ρωμιούσνης μαζί. Είναι ο πάτερ-θεόπιστος, ο πάτερ-Τιμώ, φίλος και συμπατριώτης του μεγάλου μουσικοδιδασκαλού Μασσενέ, που καταγίνεται με αγάπη και με μανία στη Βυζαντινή μουσική και στα λαϊκά μας τραγούδια, κι ο σοφός Abbé Delébeque.

Αυτοί λοιπόν είναι οι κυριώτεροι προδότες κατά των όποιων ή Ελληνική Κυβέρνηση «πρέπει να λάβη πέν μέτρον παρακώλυον κτλ. αφού ήδη ή Έλλ. Πρεσβεία εν Κων)πόλει έτέθη πρό πολλού εις γνώσιν των κατά του έθνομιστού των όμογενών μας τ ε κ τ α ι ν ο μ ε ν ω ν».

Ο Τραπεζισμός, βλέπετε, δεν άναγνωρίζει όρια. Το ίδιο και ή άνοχησία.

ΑΛΛΟ ΚΑΚΟ

αυτό πάλι. Ακριδα σωτή, περονόσπορος. Γιόμισε ο τόπος μας από έθνομάρτυρες. Μετράτε! Ο κ. Πέτρος Γιάνναρος, ένας. Ο κ. Παύλος Γιάνναρος, δυό. Ο κ. Πέτρος Παύλος Γιάνναρος ή Πετροπαυλόφνης, τρεις. Ο κ. Καρώνης τέσσερεις. Κι' ακόμα που είμαστε! Είναι τόσοι που περιμένουν με αγωνία την άραδα τους, δημοσιογράφοι οι περισσότεροι, γιατί ζητάνε με κάθε τρόπο να φυλακιστούνε, αφού μια φυλάκιση, όσο και να μήν έχη καμμιά σχέση με τη λύση του Ανατολικού ζητήματος, θαύξηση την κυκλοφορία τους

Δυό τρία παιδά κατεβαίνουν από το δρόμο ταρραγμένα, στέκουν έμπρός στο παράθυρο, και μιλούν με ζωηρές χειρονομίες με μερικούς άνδρες που φαίνονται στο παράθυρο. Έπειτα στρέβουν στη γωνία, αλλά σε λίγο ερχονται πάλι μαζί με δυό άνδρες στο όρατό μέρος του δρόμου).

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΑΙΔΙ.—Ο γυιός της Όθρηας είναι εξαπλωμένος χάμου κοντά στην εκκλησία και χτυπάει χέρια και πόδια.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Ο παλαβός;

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΑΙΔΙ.—Μαζώχτηκ' έχει ένα σωρό κίσμος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—(Κάνει μερικά βήματα προς την άκρη του δρόμου). Τι λέν αυτοί εκεί πέρα;

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΙΔΙ.—Άφροι βγαίνουν απ' το στόμα του.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΙΔΙ.—Ένας Τούρκος τόν βάρσε στο κεφάλι.

ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ.—Ένας Τούρκος!

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΑΙΔΙ.—Ο Ίσακ έτρεχε στην άγορά κ' έφώναζε: έτρεχε σαν να τόν κυνηγούσε κανένας κ' έχει που έτρεχε έπεσε πάνω στον Τούρκο.

ΦΑΤΜΕ.—Οι Τούρκοι δε χτυπάνε ποτέ τους

και θα τους δώσουν την ευκαιρία να όγκανίζουν πώς άμύοντα! επί τούτου.

Κατά την θεωρία τους αυτή, όλοι οι κατοικηκλέφτες κι οι άλλοι καταδίκιοι, οι κλεισμένοι στις φυλακές, είναι έθνομάρτυρες κι άσκημα κάνει ο λαός των Άθηνών και των περιχώρων που δεν πηγαίνει «ως εις ιερόν προσκύνημα» να τους επισκεφτή και τους ένθαρόνη στον πατριωτικό άγώνα τους.

Φανταστήτε αν τους εξαπολύσουν όλους αυτούς τους έθνομάρτυρες στην Μακεδονία, με τόν κ. Πετροπαυλόφνη επί κεφαλής, τί έχει να γίνει!

ΓΡΑΦΤΗΚΕ

πώς δέκα εικοσι παραλήδες βουλευτές μας άποφάσισαν την έπιχορήγησή τους για την έκτακτη σύνοδο να τη δώσουν στο ταμείο του Έθνικού στόλου.

Γράφτηκε μά δεν έγινε τέτοιο πράμα κι ούτε θα γίνει, να το ξέρετε, γιατί αν κάνανε αυτό οι βουλευτές μας, θάκαναν και τόσα άλλα για το Έθνος, που ούτε να τα φανταστούνε δεν καταδέχονται σήμερα. Έπειτα οι άνθρωποι δουλεύουν κι αφού δουλεύουν πρέπει και να πληρώνονται, όσο κι αν πασκίζουν με τη δουλειά τους ναποχαντακώνουνε το Έθνος.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ

από τα «Ίατρία» κι' από τ' «Άνωφελή βιβλία» του κ. Βικέλα μας έθουσαίζει το Δελτίο της Βιομηχανικής κ' Έμπορικής Ακαδημίας μας που βγαίνει κάθε μήνα, γεμάτο από χρήσιμη και πραχτική ύλη και γεμάτο από έλπίδες.

Την ύλη του μπορούν να την έχτιμήσουν άλλοι, όσοι δηλ. κατέχουν τα ζητήματα που έξεταίζει. Τις έλπίδες όμως που σκορπάει το περιοδικό αυτό μπορεί να τις δη καθένας, γιατί άμα το φυλλομετρήσει, και μάλιστα την άλληλογραφία του, θα δη έκαστο διακόσιους Ρωμιούς, κάποτε και περισσότερους, που δεν δίνουν μια πεντάρα για πολιτική και πατριωτισμό τωντσιμπουσιών και των εφημερίδων, αλλά κοιτάζουν τη δουλειά τους, άφοσιώνονται σ' αυτήν και ρωτάνε να μάθουνε χίλια δυό πράματα, από την έπιστήμη βγαλμένα, που θα μπόρουν μ' αυτά να καλύτερέψουν τη δουλειά τους, να ώφελήσουν και τόν έαυτό τους και την πατρίδα τους.

Τους πραχτικούς αυτούς ανθρώπους, που λείπουν απ' όλο το άλλο λογοβασίλειο, θα τους βρήτε μονάχα στην άλληλογραφία του Δελτίου, που λέμε. Διαβάστε το και θα δητε. Και θάναγαλλιάση ή ψυχής σας που θα τους γνωρίσετε. Και θα έλπίσετε, όπως έλπίσαμε και μείς, όταν θα δητε πώς ή Ρωμιούσνη ολοκλήρη δεν άποτελείται από άνεμοκόπους κι από λογοπατριώτες.

Μά κρίμα! Και στη γωνιά αυτή την ολοπράσινη έχει χωμένη τη βρωμερή του μούρη ο δασκαλισμός. Η άλληλογραφία όλη, από την μιαν άκρη ίσα με την άλλη ενθ γίνεται για πραχτικά—που θα πη «άληθινά»—ζητήματα, γίνεται σε ψεύτικη υπερδασκαλική γλώσσα. Να κ' ένα παράδειγμα από τα χίλια τέτοια και χειρότερα. Ρωτάει ο Θ. Α. από την Πόλη: «Έχω φασούλια που δε βράζουν και γι' αυτό δεν ήμπορώ να τα πουλήσω. Πώς ήμπορώ να τα κάνω βραστερά;»

Κι άπαντάει το Δελτίο με λέξεις και με ύποταχτικές που σε κάνουν να συχαίης και τα βραστερά άκόμα φασούλια: «Δύνασθε να δοκιμάσητε βράζοντας τα όσπρια δι' άπισταγμένου ύδατος ή δι' ύδατος όπερ... κτλ.»

Ο κ. Ρουσόπουλος είναι τόσο πραχτικός και τόσο λογικός άνθρωπος. Τόδειξε και με την Ακαδημία του, τόδειξε και με κάθε άλλη δουλειά που κατακρίσθηκε. Το «Δελτίο» το διευθύνει ή κ. Ρουσοπούλου, μια από τις πιο μορφωμένες και πιο όρθόγνωμες Ρωμιούσνες. Γιατί έπιμένει στο Δελτίο του να φαίνεται δάσκαλος, ήγουν στενοκέφαλο, περισσότερο κι από τόν Μιστριώτη άκόμα; Εκείνοι που του γράφουν—μπακλήδες, ταβερνιάρηδες, άνθρωποι της δουλιές όλοι—του ζητάνε πληροφορίες καθαρές κι αυτές τους δίνει πληροφορίες γεμάτες με δασκαλικά μισοφύσματα. Δεν είναι χωριατιά αυτό; Έλπίζουμε να μας άκούση, αφού τόσο έπαινούμε και θαυμάζουμε το έργο του, και ναποσώρη τόν κ. Σταματάκη Βάλλον από το Δελτίο, αν έχει αναθέσει σ' αυτόν την σύνταξη της άλληλογραφίας του.

Άλληλογραφία θα πη κουβέντα, και τη γλώσσα της άλληλογραφίας του Δελτίου του αν κάνη πώς την κουβεντιάσει κι αυτός ο Μιστριώτης θα κοκκινίση σαν άστακός και σαν θα σωριαστή καταγής άπόπληχτος.

τρελλό. Δε θα τόν ήξερε πώς ήταν τρελλός.

(Μπαίνει μέσα στο σπίτι).

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Ποιός ήταν αυτός ο Τούρκος;

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΙΔΙ.—Έκείνος ο Κούρδος που λίγες μέρες έχει που ήρθε και κανένας δεν τόν ήξερε ποιος είναι.

ΜΑΡΙΑ.—Κούρδος!... Κούρδος ήτανε.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Κι ο Τούρκος τόν χτύπησε στο κεφάλι, είπει;

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΙΔΙ.—Ναι. Σήκωσε το ραβδί του και του κατέβασε μια στο κεφάλι. Κι ο Ίσακ έπεσε χάμου κι άρχισε να σπασοταράη.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Τι άλλο να περιμένη κανένας από 'ναν Τούρκο.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΑΙΔΙ.—Νά τον, τόν φέρνουνε!

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Τόν πάνε στη μάνα του.

(Άνδρες φέρνουν στα χέρια τόν Ίσακ. Πολλές γυναίκες και παιδιά βγαίνουν στο δρόμο από το σπίτι που γίνεται ο γάμος).

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Τι κίτρινος που είναι.

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—(Πλησιάζουσα). Είναι πεθαμένος!

ΕΝΑΣ.—(Άπό εκείνους που τόν κρατούν).

«Οχι. Ζη άκόμα. Είναι λιγοθυμός.

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ.—Σε λίγο όμως θα πεθάνη.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Μά έναν άρρωστο άνθρωπο δεν τόν πηγαίνουν έτσι όπως τόν πάτε σεις. Θα πάθη τίποτε.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Άκουμπήστε τον άπάνω δώ στη μάντρα. (Ψιλάφει το μέτωπο και την καρδιά του λιποθυμισμένου).

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Άς πάη ένας να φέρη εδώ τη μάνα του.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Μά πώς έγιν' αυτό;

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Ένας Τούρκος τόν χτύπησε με το ραβδί του στο κεφάλι κ' εκεί έπεσε χάμου και τόν άρχισαν οι σπασμοί... έτσι λέν τα παιδιά.

ΕΝΑΣ ΕΕΝΟΣ.—Έχει καιρό που το παθαίνει αυτό;

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Είναι τρελλός.

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—Τόν γέννησε μια άδερφή με τόν άδερφό της. Γι' αυτό έχει τα δαιμόνια μέσα του.

Ο ΕΕΝΟΣ.—Τόν γέννησε... άδερφή...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.—Ναι, μια άδερφή τόν έκαμε με τόν άδερφό της.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Στην πόρτα. Κατεβαίνει με κλονούμενο βήμα τα σκαλιά).

ΕΝΑΣ ΑΝΔΡΑΣ.—Γι' αυτό τόν κυνηγούνε τώρα

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ο φίλος κ. «Τρέχα-Γύρευε» μάς έστειλε μία πολύτιμη πληροφορία, σχετική με τή μελλούμενη είκοσιπενταετηρίδα του κ. Ξενόπουλου.

— Λοιπόν ο κ. Γρηγόριος πρωτοφάνηκε στον φιλολογικό κόσμο στα 1879 με ένα παιδικό πνεύμα τή «Διάπλαση των Παίδων» και με τή ψευδώνυμα «Άνθος τής Άντζολής».

— Άρα έχει συμπληρώσει τά έτη τής είκοσιπενταετηρίδας του και τής... συντάξεώς του και καιρός ναποστρατευτή κι αυτός.

— Ο κ. «Τρέχα-Γύρευε» μάς δίνει μερικές πολύτιμες πληροφορίες και για τόν κ. Τιμ. Άμπελι.

— Μιά άπ' αυτές είναι κ' ένα τρομερό του τετράστιχο πού τού τή προσφέραμε για βαρύτερη άνοδοέσημη στην είκοσιπενταετηρίδα του:

«Όταν βροχή δυστυχιών θραδέως σοι έπαύθη
Και τή άλεξιθρόχιο τής σής φρονός συντρίφη,
Όπό πλημμύρας συμφορών πληττόμενος άγρίως
εις βόθρον παρασύρεσαι και πίπτεις άκουσίως».

— Στόν βόθρο του Λασσανείου ο κ. Άμπελις έπεφτε και πίπτει έκουσίως πάντοτε και με τή ποιητικό άλεξιθρόχιο του ασύντρητο.

— Άμίμητοι και ξεκαρδιστικώτατοι οί χαριεντισμοί τώνκ. κ. Πάπ-Κουρούπη για τά «κουλουδάγατα».

— Η φάρσα αυτή τών ήνωμένων σιλογικών Παγοποιών, επαινέθηκε στόν Λασσανείο.

— Ο κ. Πάπ όμως δεν δέχτηκε τή μερτικό από τόν έπαινο και τή χάριση Ιπποτικώτατα στόν συνάδελφο.

— Ο Φιλολογικός Κουρούπικος από τήν Άλλη μεριά έδήλωσε πως δεν δέχεται τή δωρεά, άφού μάλιστα είναι τώσα πλούσιος από δάφνες πού δεν ξέρει τί να τίς κάνει.

— Για να λήξη αυτό τή σκανδαλώδες επεισόδιο, πού κανένας δέ ξέρει ίσα με πού μπορεί να φτάση, καλό θα ζανε να συμφωνήσουν κ' οί δύο τους και να γυρίσουν τόν έπαινο στόν Μιστριώτη, πού τήξτε για όσες άνοησίες έφθέγγετο κ' έστεφάνωσε.

— Όρατε τόν σιγύρισαν τόν Λασσανείο εισηγητή οί «Καιροί» στό φύλλο τής Δευτέρας.

— Του τή είπαν από τήν καλή και τώρα επιτρέπεται στόν κ. Κανελλίδη να γράψη και χιλία Ρωσογαπωνέζικα άρθρα. Κανένας δεν μπορεί να τού πη τίποτα.

— Και ή «Έστία» όμως; Μπρίβο στό Χρυσάνθη με τήν σκαρταριστή περιγραφή του Λασσανείου.

— Μά μπρίβο και σ' εκείνον πούγραψε στην «Έστία» τής Δευτέρας τή άρθρα για τή Λασσανεία γλέντια.

— Ξανασαίνει κανένας όταν βλέπη στό άδιάκοποδημοσιογραφικό μεθοόπι και λίγη τέτοια ξαστεριά.

Ο ΙΔΙΟΣ

παντού τή φαντάσματα.

ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ.— Ένας Άράκης τρέχει πάντα πίσω του με γυμνωμένο σπαθί.

ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ.— Παντα γυρίζει με τρόμο στους δρόμους.

ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ.— Και δεν είν' έλπίδα να γιατρευτή.

ΣΩΤΗΡΗΣ.— (Γυρίζει εκείθε τή πρόσωπο χτυπά με τή χερια τή μέτωπό του). «Ω! ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.— Πρέπει να φωνάξουν τή μητέρα του.

ΕΝΑΣ ΑΝΔΡΑΣ.— Πήγ' ένα παιδί να τή φέρη.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ.— Νά την ή μητέρα του! Έρχεσαι!

Η ΕΒΡΑΙΑ.— (Γονατίζει έμπρός στόν Ίσαάκ και τού φιλεί τή χέρια). Ζή ακόμα... Ζή ακόμα;

Ο ΞΕΝΟΣ.— Κυρά μου, ήσυχασε... Είναι μια περαστική προσβολή. Άσήμαντη. (Άκούονται ήχοι από όργανα και τρεις πυροβολισμοί).

ΜΙΑ ΦΩΝΗ.— Καλορίζικα του Νικόλα του Σαβαρόγα και τής γυναίκας του τής Μύρας.

ΦΩΝΕΣ.— Καλορίζικα!

ΜΑΡΙΑ.— (Έπιστρέφουσα). Τά στεφάνωμα τέλειωσε. (Ο δρόμος γεμίζει από τούς προσκαλεσμένους στό γάμο. Ένας Διάκος κ' ένας

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Ο ΠΑΝΤΟΛΟΣ

Φίλε Νουμά

Είπε λίγα χρόνια, όπου όντας Έπουργός ο Θεοτόκης, τού παρουσιάστηκε κάποια γυναίκα κλαίνοντας και ζητώντας κάποια χέρι. Λαβαίνοντας αυτός τή γνωστή σήμερα στάσι του θυμωμένου τυράννου, τής λέγει:

«Οί πόρνες κλαίνε: θα σου έκανα τή χάρη αν με παρακαλώσες διαφορετικά και τήν έδιωξε.

Τί να πούμε σήμερα για αυτόν, και πως θα τίν ξεφορτωθούμε, όπου κάθε τόσο κλαίει στή Βουλή;

Άς ξαναφέρουμε τή παρατσούκλι πού τούχε ή περασμένη Κυριακή τή «Έφημερίδα οί Κώδων» τόν Έλεγε Παντόλο, κι όταν έκηρύχτηκε διαγωνισμός στους συδρομητες της, πώς θα λύση καλύτερα τή άινιγμα τής λέξης Παντόλος, έπρεπε τή Βραβείο, από τόν «Κώδωνα», άφτός πού έζήγησε τή: Παντόλος—Πάνος δόλος.»

Ο Έξοριστός.

ΤΑ ΒΑΤΡΑΧΙΑ

Φίλε «Νουμά»

Τά συγχαρητήρια μου! Δυό φορές ίσα με τώρα κοντά-κοντά ένικησες κατά κράτος τούς δικαίους και τούς άποδοκάρθρους. Τήν πρώτη φορά με τήν μεταφρασιν του «Αλάκτος» πού τούς τήν έσπερίσες τήν ίδια βραδυά πού έρεζίλιζαν τόν «Αλάντα» εις τή Δημοτικόν θέατρον. Δευτέρα επιτυχία σου, πού τρανή από τήν πρώτη, είναι πού άρχισες να δημοσιεύεις τή άθνατον μυθιστόρημα του κ. Ψυχάρη, άκριβώς τήν ήμεραν πού ένας μεθυσμένος Σάτωρος έτόλμησε να τόν χλευάση μέσα στό Πανεπιστήμιο.

Πρίν πάω εις τή Πανεπιστήμιον, είχα ιδί τή προγράμματά σου πού έστολιζαν τούς τοίχους τής οδού Σταδίου και μάς εύαγγελίζοντο ότι νέον έργον έπρόσπερεν εις τή Έθνος ο εύσυνειδητός επιστήμων και ο άκούρατος έργάτης τής Άληθείας και του Καλού. Όταν έφυγα από τή Πανεπιστήμιον, άηδιασμένος από τή βατραχιόλογα πού άκουσα, και πήγα σπίτι μου έρριχτηκα λαίμαργα εις τή διάβασμα του μυθιστορήματος του κ. Ψυχάρη. Τήν άνακούφισιν πού αισθάνθηκα δεν ήμπορώ να σου τήν περιγράψω. Ο Πετρογιάννης του μ' έκανε να λησμονήσω τούς Πε-

τροκεφάλους καθηγητάς του Πανεπιστημίου και τούς πετεινομαύλους άκροατάς των, τή δέ κάσματα του άρχιβατράχου τής Φιλοσοφικής Σχολής τή έσδυσαν άμέσως ή ποιήσεις, ή δράσά και ή μουσική πού ξεκινάται από κάθε γραμμήν τής ζωής κι άγάπης στην μοναξιά».

Έμαθα πως ο κ. Μιστριώτης θα βάλη τή δυνάτα του να παρασταθούν οί κηδέτατοι: «Καρηκομώωντες»—πύ τούς κητέχρινε δά και ο κ. Πάπ, ο σοφώτατος—τό καλοκαιρι εις κανένα υπαίθριον θέατρον. Αν ήμουν εις τήν θέσιν του θα προτιμούσα θέατρον χειμερινόν, διότι εις τή καλοκαιρινά τή μαξιλιάρια δεν είναι καρωμένα επάνω εις τή καθίσματα και ύπαρχει σοβαρός κίνδυνος να πετάξουν όλα επάνω εις τήν σκηνήν και να στέψουν τόν κ. Μιστριώτην και τόν κ. Πουήτην τής άνουσίας και άνοσίας τής φάρσας, πού τήν ένεπνεύσθη ο ποιητής όχι από τόν άρχαίον Άριστοφάνη, όπως είπε ο κ. Μιστριώτης: κλασικωγενίζόμενος—άλλά από τόν μακαρίτη «Άριστοφάνη» του Πηγαδιώτη.

Είδικός σας ΠΡΟΚΡΟΥΣΤΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Περίεργο. Άς λέν αυτοί, δε θέλουν. Πεις: τούς λογαριάζει; Έμεις ούτε τόν Μιστριώτη είπαμε προδότη, ούτε τόν Κουρούπη, ούτε κανέναν άλλο από τή συνάφι τους. Τούς λέμε μονάχα στενοκέφαλους και κακόπιστους, όπως κ' είναι, κι αυτό τούς φτίνει.—κ. Λιούκιο. Έβροχα. Να μάς στείλετε κι άλλα, μά νάρήτε να μάς τή διαβίσετε και να μάς τή παρασττήσετε.—κ. Γιαν.Περκ. Καλό! θα δημοσιευτή.—κ. «Τρέχα-Γύρευε» Καλώς όρίσατε, ύπερ' από ένάμιση χρόνο. Τά νόστιμα πού μάς γράφετε τή δημοσιεύουμε, καθώς βλέπετε, σ' άλλη στήλη. Μή μάς ξεχνάτε.—κ. Άντιλασσανίδη. Σας τή λέμε κι αυτό για να χαρήτε. Του χρόνου θα κηρυχτή επισημότατα ή λήξη του Λασσανείου διαγωνισμού κ' οί χιλιάδες, λένε, θα δοθούν στο οικονομικό συστάσιο για συνδρομή του Πανεπιστημίου. Τό φετεινό πραξικόπημα έπεις δυό τρεις καθηγητές πως άρκιτα πιά όργισαν οί Μιστριώτες και τραφήκανε με διαφνοκότανα οί Κουρούπηδες.—κ. Ιστορικό. Έχετε λάθος. Ο κ. Α. Γρ. Καμ. δέ βραβεύτηκε στόν Λασσανείο. Βραβεύτηκε στόν άείμνηστο Βουτσαίνο για τή «Φωνή τής κοιλιές» του. Εισηγητής και τότε ο Μιστριώταγας ήτανε και τόν όνόμασε μάλιστα «Μικρόν Άνακρέοντα τών Ζαχαροπλαστείων». Από τότε ο κ. Α. Γρ. Καμ. μεγάλωσε και τώρα πιά είναι μεγάλος και τρανός Έφορος τής Έθν. Βιβλιοθήκης.

υπρέτης με βιδλία κ' ένα δέμα στο χέρι στριμμόνεται μέσα στο πλήθος και γίνονται άφαντοι δεξιά. Ο Ίσαάκ τοποθετείται απάνω σε δύο σανίδες πού έφεραν).

Ο ΠΑΠΑΓΩΡΓΗΣ.—(Παρουσιάζεται στο δρόμο. Πλησιάζει τούς μαζεμένους στην αύλή, στέκει και πιάνει με τή χέρι του τή μέτωπο του λιποθυμισμένου). Παγωμένο είναι!

Η ΕΒΡΑΙΑ.—Παπά Γιώργη! Πάνε μου τή παιδί μου. Θα δεηθώ στην Παναγιά τήν Παρθένά σου και θα πιστέψω στο γυίο της.

ΕΝΑΣ ΑΝΔΡΑΣ.—(Άπό τούς προσκαλεσμένους στο γάμο πού περνοσιν, γυρίζοντας προς τήν Έβραία): Ο γυιος τής Παρθένας, πού τόν σταύρωσαν οί όμόφυλοί σου στο Γολγοθά, δε θα σε βοηθήση!

ΠΑΠΑΓΩΡΓΗΣ.—Ο Σωτήρ μας δεν εκήρυξε αυτό, παιδί μου! Αύτός, όσταλμένος από τή Θεό, μάς διδάζει τήν άγάπη. Συγχωρεί τούς έχθρους ήμών, αυτά είναι τά λόγια πού είν' εκείνος.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.—Αυτή είνω πού βλέπει, έκαμε άμαρτία με τόν Ιδιο της τόν άδερφό.

ΠΑΠΑΓΩΡΓΗΣ.—Κι αυτό ακόμη ο Πατήρ μας θα τή συγχωρήση, άρκι μόνον να τόν παρακαλέσουν.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—(Γελά δυνατά, πικρά και

σαρκαστικά, γυρίζει τή πρόσωπο και κάθεται σε μια γωνιά τής αύλής).

Η ΕΒΡΑΙΑ.—Μπορεί ο σωτήρας σας να τή συχωρήση δια;

ΠΑΠΑΓΩΡΓΗΣ.—Όποιος μετανοεί... τού συχωρούνται όλες οί άμαρτίες!

Η ΕΒΡΑΙΑ.—Μά θα γιατρευθή κίωλας και τή παιδί μου αν μετανοήσω κι αν παρακαλέσω τούς άγιους σας;

ΠΑΠΑΓΩΡΓΗΣ.—Τό θέλημα του Θεού είναι άγνωστο σ' έμας τούς θνητούς. Πρέπει να έχωμε πίστι σ' αυτόν και να τόν παρακαλούμε... αλλά να μίν άπαυτοίμε απ' αυτόν τίποτα. Γιατί ο Θεός μάς στέλνει τή βοήθειά του με τήν έλπίδα πού ζυπνά στις καρδιές... Τά του Θεού τή Θεώ και τή γή τή τής γης. Τό σωμα είναι γήινο, γι' αυτό μπορεί να ύποφέρη και να καταστραφή... ή ψυχή όμως πού πιστεύει κ' έλπίζει στο Θεό και τόν άγαπά, αυτή θα σωθή.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—(Σηκώνόμενος γοργά). Μα αυτό του παιδιού ή ψυχή είναι άρρωστη, Παπαγιώργη! Πώς μπορεί ναύρη σωτηρία με τήν άγάπη του Θεού, άφού είναι τρέλλο; Γιατρέψέ του τή πνεύμα, αν έχης τή δύναμη να σε άκούσιν οί άγιοι για να μπορέση να σκεφθή τή Θεό και να βρη σ' αυτόν παρηγορία.

(Στό άλλο φύλλο τελειώνει)